CHESTIONARUL BUGETULUI DESCHIS

Luaţi notă: Pentru a răspunde la acest chestionar pot fi folosite

doar informaţiile făcute publice până la data de 31 decembrie 2014

Iulie, 2015

Notă: Această lucrare este o evaluare a transparenței bugetare la toate etapele procesului bugetar, în baza metodologiei elaborate de International Budget Partnership. Evaluarea este efectuată în cadrul proiectului ”Procesul bugetar în Republica Moldova: monitorizarea transparenței și promovarea controlului public”, finanțat de Fundația Soros Moldova. Afirmațiile și concluziile aparțin exclusiv autorilor și nu reflectă poziția sau opiniile International Budget Partnership sau a Fundației Soros Moldova.

Prezentul chestionar a fost completat de:

Numele cercetătorului:

Echipa de consultanți EXPERT-GRUP: Dumitru Budianschi, Tatiana Savva, Iurie Morcotîlo

Denumirea organizaţiei:

Centrul Analitic Independent Expert-Grup

Adresa:

Chișinău, Republica Moldova, MD-2005, str. Puşkin, 45B, et.4

Telefon: + 373 22 929 994

Pagină web: www.expert-grup.org

E-mail: info@expert-grup.org

Cuprins

Secţiunea Unu: Accesibilitatea Documentelor Bugetare

Tabelul 1. Documente bugetare cheie

Tabelul 2. Detalii despre accesibilitate

Tabelul 3. Când sunt publicate principalele documente bugetare?

Tabelul 4. Întrebări generale

Secţiunea Doi: Comprehensivitatea Propunerii de Buget a Executivului

Secţiunea Trei: Comprehensivitatea altor documente bugetare

Formularea bugetului de către executiv
Bugetul aprobat

Rapoartele intermediare
Revizuirea la mijloc de an

Raportarea la sfârşit de an

Raportul de audit

Secţiunea Patru: Puterea instituțiilor de supraveghere

Secţiunea Cinci: Antrenarea Publicului în Procesul bugetar

Secţiunea Unu:

Accesibilitatea Documentelor Bugetare

TABELUL 1. Documentele bugetare cheie

Notă generală: Pentru a răspunde la întrebările din secţiunile 2-5 ale chestionarului pot fi utilizate doar documentele accesibile public.

Documentele bugetare	Denumirea integrală	Anul fiscal de referinţă	Data publicării
Proiecţia preliminară a bugetului (PPB)	Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (2014 – 2016)	2014	26 iunie 2013
Propunerea de buget a executivului (PBE)	Proiectul Legii bugetului de stat pentru 2014	2014	25 noiembrie 2013
Documentul 1 întru susţinerea Propunerii de buget a executivului (DPBE)	Nota informativă şi anexele la proiectul legii bugetului de stat pe anul 2014	2014	25 noiembrie 2013
Bugetul aprobat (BA)	Legea Bugetului de Stat pentru anul 2014	2014	21 ianuarie 2014
Bugetul pentru cetăţeni (BC)*	Nu este produs	Nu este produs	Nu este produs
Rapoartele intermediare (RI)	Rapoarte privind executarea bugetului de stat, lunar, ianuarie – decembrie, 2013	**2013**	Ultimile zile ale lunii de referinţă
Revizuirea la mijloc de an (RMA)	Nu este produs	2013	Nu este produs
Raportul de sfârşit de an (RSA)	Raport privind executarea bugetului de stat pe toate componentele, 2013	2013	28 mai 2014
Documentul 1 de suport RSA	Analiza Cheltuielilor 2009-2013	2013	-
Documentul 2 de suport RSA	Rapoarte privind datoria sectorului public	2013	-
Raportul de audit (RA)	Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013	2013	27 iulie, 2014

*Bugetul pentru cetăţeni a fost inclus la etapa de formulare, deoarece poate fi o versiune simplificată a Propunerii de buget a executivului. În acest caz el se consideră accesibil public dacă este publicat în acelaşi timp cu Propunerea de buget a executivului. Totuşi, ţineţi cont că în unele ţări bugetul pentru cetăţeni este o versiune simplificată a bugetului aprobat, nu a propunerii de buget a executivului. În acest caz el se consideră accesibil public dacă este publicat în acelaşi timp cu bugetul aprobat.

TABELUL 2. Detalii privind disponibilitatea documentelor bugetare

Documente bugetare								
	PPB	PBE	BA	BC	RI	RJA	RSA	Ra
Este produs?	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Da
Este produs doar pentru uz intern?	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
Este publicat prea târziu față de limitele de timp acceptabile?	Da	Da	Da	Nd	Nu	Nu	Da	Nu
Este disponibil publicului, pe support de hârtie, contra plată?	Nu	Nu	Da	Nd	Nu	Nu	Nu	Da
Este disponibil publicului pe support de hârtie, fără plată?	Nu	Nu	Da	Nd	Nu	Nu	Nu	Nu
Este disponibil publicului pe alte tipuri de support (ex. electronic), contra plată?	Nu	Nu	Nu	Nd	Nu	Nu	Nu	Nu
Este disponibil publicului pe alte tipuri de support (ex. electronic), fără plată?	Da	Da	Da	Nd	Da	Nd	Da	Da
Este disponibil publicului on line?	Da	Da	Da	Nd	Da	Nd	Da	Da
Dacă este disponibil on line, oferă o adresă/URL de acces?	Da	Da	Da	Nd	Da	Nd	Da	Da
Poate fi citit de mașini? *[doar pentru copiile electronice]*	Da	Da	Da	Nd	Nu	Nd	Nu	Nu
Există o versiune a documentului pentru cetățeni?	Nu	Nu	Nu	Nd	Nu	Nu	Nu	Da

TABELUL 3. Când documentele bugetare sunt făcute disponibile publicului?

Proiecția preliminară a bugetului: *Când documentele bugetare sunt făcute disponibile publicului?* **a.** Cel puțin patru luni înainte de exercițiul bugetar, și cel puțin o lună înainte ca propunerea de buget a executivului să fie prezentată legislativului. **b.** Cel puțin două luni, dar mai puțin de patru luni, înaintea exercițiului bugetar, și cel puțin o lună înainte ca propunerea de buget a executivului să fie prezentată legislativului. **c.** Mai puțin de două luni înaintea exercițiului bugetar, dar cel puțin o lună înainte ca propunerea de buget a executivului să fie prezentată legislativului. **d.** Nu este pusă la dispoziția publicului, sau este eliberată mai puțin de o lună înainte ca propunerea de buget a executivului să fie prezentată legislativului.	**a**

Propunerea de buget a Executivului: *Când este pusă la dispoziția publicului Propunerea de buget a executivului?* **a.** Cel puțin trei luni înaintea exercițiului bugetar, și înaintea aprobării bugetului de legislativ.	**b**

b. Cel puțin două luni înaintea exercițiului bugetar, dar mai puțin de trei luni și înaintea aprobării bugetului de legislativ. **c.** Mai puțin de două luni înaintea exercițiului bugetar, dar înaintea aprobării bugetului de legislativ. **d.** Nu este pus la dispoziția publicului, sau este publicat după aprobarea bugetului de legislativ.	

Bugetul aprobat: *Când este pus la dispoziția publicului Bugetul aprobat?* **a.** Două săptămîni după ce bugetul a fost aprobat. **b.** Între două și șase săptămâni după aprobarea bugetului. **c.** Mai mult de șase săptămâni, dar mai puțin de trei luni după aprobarea bugetului. **d.** Nu este pus la dispoziția publicului, sau este publicat după trei luni după aprobarea bugetului.	**b**

Rapoartele intermediare: *Când sunt puse la dispoziția publicului rapoartele intermediate?* **a.** Cel puțin în fiecare lună, în termen de o lună de la perioada de referință. **b.** Cel puțin o dată în trimestru, și în termen de trei luni de la perioada de referință. **c.** Cel puțin o dată în semestru, și în termen de trei luni de la perioada de referință. **d.** Nu sunt puse la dispoziția publicului.	**a**

Revizuirea la mijloc de an: *Cât timp după trecerea punctului de mijloc în anul fiscal (de exemplu, la trecerea a șase luni ale anului fiscal) este Revizuirea la Mijloc de an pusă la dispoziția publicului?* **a.** Șase săptămâni sau mai puțin după punctul de mijloc. **b.** Nouă săptămâni sau mai puțin, dar mai mult de șase săptămâni după punctul de mijloc. **c.** Mai mult de nouă săptămâni, dar mai puțin de trei luni, după punctul de mijloc. **d.** Nu este pus la dispoziția publicului, sau ete publicat după mai mult de trei luni de la trecerea punctului de mijloc.	**d**

Raportul de sfârşit de an: *În cât timp după încheierea exercițiului bugetar este pus la dispoziția publicului raportul de sfârșit de an?* **a.** Șase luni sau mai puțin de la sfârșitul exercițiului bugetar. **b.** Nouă luni sau mai puțin, dar mai mult de șase luni, de la sfârșitul exercițiului bugetar. **c.** Mai mult de nouă luni, dar în termen de 12 luni, de la sfârșitul exercițiului bugetar. **d.** Nu este pus la dispoziția publicului, sau este eliberat în mai mult de 12 luni de la încheierea exercițiului bugetar.	**a**

Raportul de Audit: *În cât timp după încheierea anului fiscal sunt cheltuielile anuale finale ale departamentelor naționale auditate și publicate (cu excepția programelor secrete)?* **a.** Șase luni sau mai puțin de la sfârșitul exercițiului bugetar. **b.** 12 luni sau mai puțin, dar mai mult de șase luni, de la sfârșitul exercițiului bugetar. **c.** Mai mult de 12 luni, dar în termen de 18 luni, de la sfârșitul exercițiului bugetar. **d.** Nu este pus la dispoziția publicului, sau este eliberat peste 18 luni de la încheierea exercițiului bugetar.	**b**

TABELUL 4. Întrebări generale

	Da	Nu	În cazul unui răspuns afirmativ, oferiți detalii
Există un site web sau web portal care conține informații fiscale guvernamentale?	Da		http://mf.gov.md/actdoc www.date.gov.md
Există o lege (sau legi) care descrie cadrul de reglementare a managementului finanțelor publice?	Da		Legea nr. 847-XIII din 24.05.96, privind sistemul bugetar si procesul bugetar*, http://lex.justice.md/md/328230/
Există legi suplimentare care reglementează: ☒**Accesul la informație?** ☒**Transparență?** ☒**Participarea cetățenilor?**	 Da Da Da		• Legea Nr. 982 din 11.05.2000, privind accesul la informaţie, http://lex.justice.md/md/311759/ • Legea Nr. 239 din 13.11.2008, privind transparenţa în procesul decizional, http://lex.justice.md/md/329849/

Secţiunea Doi:

Comprehensivitatea Propunerii de Buget a Executivului

Instrucţiuni generale:

Sunt oferite patru opţiuni de răspuns pentru fiecare întrebare. Marcaţi răspunsul care descrie cel mai bine documentul sau informaţiile bugetare specificate punând litera corespunzătoare (a, b, c sau d) în coloană din dreapta întrebării. Opţiunea de răspuns "e" înseamnă "Nu se aplică" şi trebuie să fie folosită doar în circumstanţe excepţionale. În plus, la răspunsurile "e" trebuie să fie oferită o explicaţie scurtă care să dovedească de ce nu sunt aplicabile celelalte opţiuni de răspuns (a, b, c sau d) şi de ce alt răspuns ar fi fost mai adecvat.

Pentru întrebările destinate să evalueze conţinutul celor opt documente bugetare principale, cercetătorii trebuie să folosească pentru răspunsurile lor DOAR documentele bugetare accesibile public.

Note generale cu privire la abrevieri:

AB = an bugetar (anul pentru care este elaborată propunerea de buget a executivului)

AB+1 = anul următor după anul bugetar

AB-1 = anul precedent anului bugetar

1. Propunerea de buget a executivului sau orice alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile pentru anul bugetar clasificate pe unităţi administrative (adică pe ministere, departamente, agenţii)? **a.** Toate cheltuielile sunt clasificate pe unităţi administrative. **b.** Toate cheltuielile sunt clasificate pe unităţi administrative pentru cel puţin două treimi dintre ele, dar nu toate cheltuielile sunt prezentate. **c.** Da, mai puţin de două treimi din cheltuieli sunt clasificate pe unităţi administrative. **d.** Nu sunt prezentate cheltuieli clasificate pe unităţi administrative. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Anexa nr. 2, cu completări în Anexa 4.1 și Anexa 4.2 la proiectul legii bugetului de stat pe anul 2014, intitulată „Limitele de cheltuieli pe autorităţi publice finanţate de la bugetul de stat," poate fi găsită la adresa: http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014. La compararea anexei nr.1 la Ordinul ministrului finanţelor nr.32 din 30.03.11, „Clasificarea organizaţională a bugetelor " cu unităţile administrative din anexa nr. 2 am conclus că toate unităţile administrative sunt incluse.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord, cu operarea precizărilor la referință, precum urmează: Cheltuielile pe unități administrative pot fi găsite în anexa nr. 2 la proiectul legii bugetului de stat pe anul 2014, intitulată „Limitele de cheltuieli pe autorităţi publice finanţate de la bugetul de stat" : http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014. La compararea unităţilor administrative din anexa nr. 2 la proiectul legii bugetului cu anexa nr.4 la Ordinul ministrului finanţelor nr.91 din 20 octombrie 2008, „Clasificarea organizaţională a cheltuielilor bugetare " (pag. 18) (http://mf.gov.md/actnorm/budget/clasificbudget) rezultă că toate unităţile administrative menționate sunt incluse în anexa 2.	
Răspunsul Cercetătorului:	
2. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile pentru anul bugetar conform clasificaţiei funcţionale? **a.** Toate cheltuielile sunt prezentate conform clasificaţiei funcţionale. **b.** Nu, cheltuielile nu sunt prezentate conform clasificaţiei funcţionale.	**a**

c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Principalii indicatori ai proiectului bugetului de stat sânt reflectaţi în anexa nr.1 (Sinteza bugetului de stat pe venituri, cheltuieli, deficit, surse de finanţare), limitele de alocaţii pe autorităţi publice cu descifrarea pe grupe funcţionale se prezintă în anexa nr.2 – din nota informativa) și în Tabelul nr.2 si Tabelul nr.3 laNota informativă."	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord, cu unele precizări. Indicatorii cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2014 pe grupe funcționale se prezintă în Anexele nr.1 și nr.2 la proiectul legii bugetului de stat pe anul 2014 și în Tabelul nr.3 la Nota informativă (http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014).	
Răspunsul Cercetătorului:	

3. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile pentru anul bugetar conform clasificaţiei funcţionale, iar categorisirea este compatibilă cu standardele internaţionale? a. **Da, categorisirea este compatibilă cu standardele internaţionale**. **b. Nu, categorisirea nu este compatibilă cu standardele internaţionale, sau cheltuielile pentru anul bugetar nu sunt prezentate conform clasificaţiei funcționale.** c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**b**
Referinţă:	
• Pag. 15, cap. II, punct 2.1. din „Norme metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar", aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.108 din 26 august 2011 cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, menţionează:„ Planul de conturi contabile în sistemul bugetar este elaborat în conformitate cu standardele internaţionale GFS 2001 (Statistica Finanţelor Guvernamentale), integrat cu clasificaţia bugetară economică şi se utilizează pentru evidenţa executării de casă a bugetului public naţional (metoda de casă), precum şi pentru evidenţa contabilă a veniturilor şi cheltuielilor efective ale autorităţilor /instituţiilor bugetare, a activelor financiare şi nefinanciare, a datoriilor şi rezultatelor(metoda de angajamente)" • "Standarde internationale, clasificarea functionala, pagina 75 din GFS http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/pdf/all.pdf • **Articolul 7 din Legea nr. 847**(4) Clasificaţia bugetară asigură: b) comparabilitatea internaţională a indicilor bugetari, conţinând similitudini cu sistemele de clasificaţie utilizate de organismele financiare internaţionale	
Comentariu: Nu sunt comparabile iar clasficația bugetară este diferită.	
Comentariul Guvernului:	
De acord. Clasificația funcțională nu este întru totul conformă cu COFOG un tabel reprezentativ între Clasificația existentă și COFOG poate fi extrapolat, oferind un cadru analitic rezonabil de alocare a resurselor în sectoare, precum și pentru raportare FMI	
Răspunsul Cercetătorului:	

4. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile pentru anul bugetar conform clasificaţiei economice? **a. Toate cheltuielile sunt prezentate conform clasificaţiei economice.**	**a**

b. Nu, cheltuielile nu sunt prezentate conform clasificaţiei economice. **c.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	

Referinţă:

- Tabelul nr.3, ”Evoluţia și structura bugetului de stat la cheltuieli conform clasificaţiei economice pentru anii 2010-2014”, include cheltuielile conform clasificaţiei economice prezentate în ”Norme metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar”, aprobate prin Ordinul ministrului Finanţelor nr.108 din 26 august 2011 cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind evidenţa contabilă şi raportarea financiară în sistemul bugetar.
- Tabelul nr.5, ”Evoluţia și structura bugetului de stat la cheltuieli conform clasificaţiei economice pentru anii 2010-2014”, include cheltuielile conform clasificaţiei economice prezentate în Anexa nr.3 la Ordinul ministrului finanțelor nr.91 din 20 octombrie 2008, privind clasificația bugetară.
- Articolul 7 d), Legea nr. 847-XIII din 24.05.96: clasificaţia economică a cheltuielilor bugetare grupează şi detaliază cheltuielile bugetare în conformitate cu destinaţia concretă a acestora.

Comentariu:

Comentariul Guvernului:

De acord
Suplimentar de modificat referinta.
Tabelul nr.5, ”Evoluţia și structura bugetului de stat la cheltuieli conform clasificaţiei economice pentru anii 2010-2014”, include cheltuielile conform clasificaţiei economice prezentate în Anexa nr.3 la Ordinul ministrului finanțelor nr.91 din 20 octombrie 2008, privind clasificația bugetară.

Răspunsul Cercetătorului:

5. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile pentru anul bugetar conform clasificaţiei economice, iar categorisirea este compatibilă cu standardele internaţionale? **a. Da, categorisirea este compatibilă cu standardele internaţionale.** **b.** Nu, categorisirea nu este compatibilă cu standardele internaţionale, sau cheltuielile pentru anul bugetar nu sunt prezentate conform clasificaţiei economice. **c.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:

- Pag. 15, cap. II, punct 2.1. din „Norme metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar”, aprobate prin Ordinul ministrului Finanţelor nr.108 din 26 august 2011 cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind evidenţa contabilă şi raportarea financiară în sistemul bugetar, menţionează:„ Planul de conturi contabile în sistemul bugetar este elaborat în conformitate cu standardele internaţionale GFS 2001 (Statistica Finanţelor Guvernamentale), integrat cu clasificaţia bugetară economică şi se utilizează pentru evidenţa executării de casă a bugetului public naţional (metoda de casă), precum şi pentru evidenţa contabilă a veniturilor şi cheltuielilor efective ale autorităţilor /instituţiilor bugetare, a activelor financiare şi nefinanciare, a datoriilor şi rezultatelor(metoda de angajamente)”.
- Prevederile Cap II,corespund standardelor internationale , GFS, pag. 63. http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/pdf/all.pdf

Comentariu:

Comentariul Guvernului:

De acord.
Suplimentar la referință.
Clasificația economică a cheltuielilor bugetare se bazează în prezent pe GFS 1986. Totdată, Clasificația economică a cheltuielilor bugetare prevăzute de GFS 2001, se utilizează la întocmirea Raportului privind executarea BPN, care se prezintă lunar către

FMI.
Răspunsul Cercetătorului:

6. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile anului bugetar pe programe separate? a. Da, date de nivel de program sunt prezentate pentru toate cheltuielile. b. Da, date de nivel de program sunt prezentate pentru cel puţin două treimi de cheltuieli,dar nu pentru toate. c. Da, date de nivel de program sunt prezentate pentru mai puţin de două treimi de cheltuieli. d. Nu, nu sunt prezentate date de nivel de program. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:
• Pagina 2 la rezumatul Notei informative spune că ”limitele de alocaţii pe autorităţi publice cu descifrarea pe grupe funcţionale și programe se prezintă în anexa nr.2 și întrunesc cheltuielile gestionate de fiecare autoritate din toate sursele, precum şi limite de cheltuieli curente şi capitale, iar în cadrul acestora se evidenţiază, respectiv, limite de cheltuieli de personal şi limite de cheltuieli pentru investiţii capitale în construcţii”. • Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat include programele/subprogramele detaliate conform tabelului nr.15 ”Sinteza bugetelor autorităților publice centrale fundamentate pe programe în bază de performanță pentru anul 2014 (http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014)
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
De acord. • Suplimentar de modificat referința: Anexa nr.2 ” Limitele de cheltuieli pe autorităţi publice finanţate de la bugetul de stat” la proiectul de lege, reflectă limitele de alocații pe autorități publice cu descifrarea pe grupe funcționale și programe/subprograme. • Suplimentar, la Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat se includ programele/subprogramele detaliate conform tabelului nr.15 ”Sinteza bugetelor autorităților publice centrale fundamentate pe programe în bază de performanță pentru anul 2014 (http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014).
Răspunsul Cercetătorului:

7. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt estimări ale nivelului agregat de cheltuieli prezentate pentru o perioadă multianuală (cel puţin doi ani următori ai anului bugetar) pentru una din cele trei categorisiri ale cheltuielilor (administrativă, economică, funcțională)? a. **Da, sunt prezentate estimări multianuale ale cheltuielilor agregate pentru toate tipurile de clasificări ale lor (administrativă, economică, funcțională).** b. Da, sunt prezentate estimări multianuale ale cheltuielilor agregate pentru două tipuri de clasificări ale lor. c. Da, sunt prezentate estimări multianuale ale cheltuielilor agregate pentru numai un tip de clasificări ale cheltuielilor. d. Nu, nu sunt prezentate estimări multianuale ale cheltuielilor agregate. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:
Evoluția principalilor indicatori ai proiectului bugetului de stat pentru 2010-2014 sânt reflectaţi în Tabelul nr.19,, Limitele de alocaţii pe autorităţi publice centrale și locale”, cu descifrarea pe grupe funcţionale pot fi găsite în Tabelul nr. 4 și respectiv

Tabelul nr.18 – din nota informativa
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
De acord. În referință de făcut trimitere la tabelele nr.3,4 și 5, anexate la Nota informativă la proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2014. http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014
Răspunsul Cercetătorului:
Referința inițială este reprezentativă.

8. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt estimări ale nivelului agregat de cheltuieli prezentate pentru o perioadă multianuală (cel puţin doi ani următori ai anului bugetar) pe programe? **a. Da, sunt prezentate estimări multianuale pentru toate cheltuielile.** **b.** Da, sunt prezentate estimări multianuale pentru cel puțin două treimi din cheltuieli, dar nu pentu toate cheltuielile. **c.** Da, sunt prezentate estimări multianuale pentru mai puțin de două treimi din cheltuieli. **d.** Nu, nu sunt prezentate estimări multianuale ale cheltuielilor pe programe. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
În Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat se includ programele/subprogramele detaliate pe termen mediu conform tabelului nr.15 ”Sinteza bugetelor autorităților publice centrale fundamentate pe programe în bază de performanță pentru anul 2014” (http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014).	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord. Suplimentar de modificat referința. În Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat se includ programele/subprogramele detaliate pe termen mediu conform tabelului nr.15 ”Sinteza bugetelor autorităților publice centrale fundamentate pe programe în bază de performanță pentru anul 2014” (http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014).	
Răspunsul Cercetătorului:	
Referința completată	

9. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport identifică sursele diferite a veniturilor fiscale (ca de exemplu impozitul pe venit sau TVA) pentru anul bugetar? a. **Toate sursele de venituri fiscale sunt identificate separat.** b. Sunt identificate separat sursele de venituri fiscale în sumă de cel puţin două treimi, dar nu ale tuturor veniturilor fiscale. c. Sunt identificate separat sursele de venituri fiscale în sumă de mai puţin două treimi, dar nu ale tuturor veniturilor fiscale. d. Nu sunt identificate separat sursele de venituri fiscale. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Anexa nr.1 la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2014: Sinteza bugetului de stat pe venituri, cheltuieli, deficit şi surse de finanţare; și Tabelul 3 la Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014)	

Comentariu:
Comentariul Guvernului:
De acord. Suplimentar de completat referința cu: precum și tabelul 3 la Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014)
Răspunsul Cercetătorului:
Referința completată

10. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport identifică sursele diferite a veniturilor nefiscale (ca de exemplu granturi, venituri din proprietate şi vânzări de bunuri şi servicii prestate de stat) pentru anul bugetar? a. **Toate sursele de venituri nefiscale sunt identificate separat.** b. Sunt identificate separat sursele de venituri nefiscale în sumă de cel puţin două treimi, dar nu ale tuturor veniturilor nefiscale. c. Sunt identificate separat sursele de venituri nefiscale în sumă de mai puţin două treimi ale veniturilor nefiscale. d. Nu sunt identificate separat sursele de venituri nefiscale. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:
Anexa nr.1 la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2014: Sinteza bugetului de stat pe venituri, cheltuieli, deficit şi surse de finanţare;
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
De acord
Răspunsul Cercetătorului:

11. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt estimări ale nivelului agregat de venituri (fiscal şi nefiscale) prezentate pentru o perioadă multianuală (cel puţin doi ani următori ai anului bugetar)? a. **Da, sunt prezentate estimări multianuale ale veniturilor agregate.** b. Nu, nu sunt prezentate estimări multianuale ale veniturilor agregate. c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:
Tabelul 3 Evoluția și structura bugetului de stat la venituri, cheltuieli, deficit și surse de finanțare pentru anii 2010 – 2014, la rezumatul Notei informative PPB 2014;
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
De acord
Răspunsul Cercetătorului:

12. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt oferite mai multe detalii în plus pe surse individuale de venituri prezentate pentru o perioadă multianuală (pentru cel puţin doi ani următori ai anului bugetar)? a. **Da, sunt prezentate estimări multianuale ale veniturilor pe surse separate de venit şi după clasificarea veniturilor (ca de exemplu fiscale şi nefiscale).** b. Da, sunt prezentate estimări multianuale după clasificarea veniturilor (ca de exemplu fiscale şi nefiscale) pentru cel puțin două treimi dintre acestea, dar numai pentru unele surse de venit. c. Da, sunt prezentate estimări multianuale după clasificarea veniturilor (ca de exemplu fiscale şi nefiscale) pentru mai puțin două treimi dintre acestea. d. Nu, nu sunt prezentate estimări multianuale doar pe surse de venit. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Tabelul 3 Evoluţia şi structura bugetului de stat la venituri, cheltuieli, deficit şi surse de finanţare pentru anii 2010 – 2014, la rezumatul Notei informative PPB 2014;	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord	
Răspunsul Cercetătorului:	

13. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă date privind datoria publică totală pentru anul bugetar pentru trei tipuri de estimări ale acesteia (necesitatea de împrumuturi nete pe pearcursul anului, datoria neplătită la sfârșitul anului, ratele dobânzii pentru datorie) pentru anul bugetar de referință ? a. **Da, toate cele trei estimările legate de împrumuturi și datoria publice sunt prezentate.** b. Da, două din cele trei estimările legate de împrumuturi și datoria publică sunt prezentate. c. Da, una din cele trei estimări legate de împrumuturi și datoria publică sunt prezentate. d. Nu, nici una din cele trei estimări legate de împrumuturi și datoria publică nu sunt prezentate. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Paginele 41-42 a rezumatului Notei informative la proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2014 prezintă estimările pentru acești trei indicatori.	
Comentariu:	
Art. 51, Legea 847-XIII din 24.05.96 : În nota explicativă la proiectul legii bugetare anuale se includ: a) suma cumulativă a datoriei de stat, estimările majorării sau diminuării datoriei de stat, rambursările sumei de principal şi suma de cheltuieli pentru serviciul datoriei de stat pentru anul bugetar viitor.	
Comentariul Guvernului:	
De acord. Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat include informația privind prognoza datoriei de stat la sfârșitul anului, sursele de finanțate externe și interne, deservirea datoriei de stat, care include rambursarea sumei de principal si cheltuieli pentru serviciul datoriei de stat.	
Răspunsul Cercetătorului:	

14. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă informaţii privind structura datoriei publice la sfârșitul anului?	**c**

(Informaţia de bază trebuie să includă datelele despre ratele dobânzii pentru datorie, maturitatea profilului de datorii, moneda datoriei, dacă datoria este internă sau externă.) a. Da,sunt prezentate informaţii comprehensive mai mult decât cele de bază referitoare la structura datoriei publice. b. Da, sunt prezentate informaţii comprehensive de bază referitoare la structura datoriei publice. c. **Da, sunt prezentate informaţii comprehensive referitoare la structura datoriei publice, dar exclude anumite elemente de bază.** d. Nu, nu sunt prezentate informaţii adiţionale referitoare la structura datoriei publice. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Paginele 63-79 a rezumatului Notei informativei la proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2014 prezintă estimările pentru unii indicatori importanți, mai puțin ratele pentru fiecare instrument financiar și profilul datoriei.	
Comentariu:	
Mai multe informații sunt prezentate pe site-ul Ministerului Finanțelor: http://www.mf.gov.md/ro/publicdebt/	
Comentariul Guvernului:	
De acord	
Răspunsul Cercetătorului:	

15. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă prognoza macroeconomică pe care se bazează proiecţia bugetului? *(Principalele ipoteze economice trebui să includă cel puţin estimarea creşterii PIB-ului, ratei de inflaţie, ratei dobânzii şi ratei şomajului.)* ***a.*** Da,sunt prezentate informaţii comprehensive mai mult decât cele de bază referitoare la prognoza macroeconomică. ***b.*** Da,sunt prezentate informaţii comprehensive de bază referitoare la prognoza macroeconomică. ***c.*** **Da, este făcută o oarecare prezentare a prognozei macroeconomice (şi/sau prezentarea principalelor ipoteze), dar lipsesc detalii importante.** ***d.*** Nu , nu sunt prezentate informaţii referitoare la prognoza macroeconomică. ***e.*** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
• Nota informativă la proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2014 (rezumat) • Tabelul 1. Dinamica indicatorilor macroeconomici principali pentru anii 2011-2016 la Nota informativă;	
Comentariu:	
Nu este prezentată rata șomajului și lipsesc ipoteze alternative.	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea raspunsului din c) in b). În Nota informativă la proiectul bugetului de stat se prezintă informația detaliată referitor la fiecare indicator macroeconomic (descrierea narativă p. 4-7: http://minfin.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bsparl).	
Răspunsul Cercetătorului:	
Argumentarea MF nu a contribuit la modificarea scorului . Prezentarea principalelor ipoteze(scenariilor: de bază, optimist și pesimist) pentru proiectul de buget nu sunt făcute, la fel ca și o apreciere a ratei șomajului.	

16. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport arată impactul diferitor ipoteze macro-economice (adică analiza sensibilităţii) asupra bugetului? *(Informația de bază trebuie să includă estimări ale impactului asupra cheltuielilor, veniturilor şi datoriei publice, creșterea reală a PIB, ratele dobânzilor.)* a. Da, informații dincolo de elementele de bază sunt prezentate pentru a arăta impactul diferior ipoteze macroeconomice asupra bugetului. b. Da, informații comprehensive care conțin toate elementele de bază sunt prezentate pentru a arăta impactul diferitor ipoteze macroeconomice asupra bugetului. c. Da, sunt prezentate anumite explicaţii, dar lipsesc detalii importante. d. **Nu sunt prezentate informaţii privind impactul diferitor ipoteze macro-economice asupra bugetului.** e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
PBE nu prezintă diferite ipoteze macroeconomice asupra bugetului, deci nici impactul acestora nu este prezentat.	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea raspunsului din d) in c). Proiectul bugetului de stat nu poate fi prezentat în diferite scenarii. Poate fi prezentat doar acel scenariu care urmează să fie adoptat de Parlament. Examinarea acestora și alegerea a unui scenariu de bază are loc la etapa de elaborarea a CBTM. Totodată, Nota informativă la proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2014 (pag. 161-162) conține evaluarea riscurilor bugetar-fiscale. *http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014*	
Răspunsul Cercetătorului:	
O ipoteză bugetară presupune descrierea răspunsului pe care Guvernul îl va avea în cazul realizării diferitor riscuri. De exemplu, în cazul necolectării accizelor la motorină în volum planificat, cum va fi finanțat Fondul Rutier etc. Aceste ipoteze nu sunt descrise de către MF în documentele bugetare sau cele de suport. Respectiv evaluarea rămâne neschimbată**.**	
17. Propunerea de buget a executivului sau orice alte documente bugetare de suport prezintă informaţii despre cel puţin anul bugetar care indică cum propunerile de politici, spre deosebire de politicile existente, afectează cheltuielile? a. **Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind impactul propunerilor de politici asupra cheltuielilor, incluzând o explicare narativă.** b. Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind impactul propunerilor de politici asupra cheltuielilor, dar nu au o explicare narativă. c. Da, sunt prezentate informații pentru unele, dar nu toate măsurile noi de politici și modul cum afectează acestea cheltuielile. d. Nu, nu sunt prezentate informaţii referitoare la impactul propunerilor de politici asupra cheltuielilor. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Nota informativă (pag.51-110) descrie estimările pentru măsurile de politici noi pentru toate inițiativele noi.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord. Suplimentar de corectat referința cu:	

estimările pentru propunerile de politici se conțin în Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat, începînd cu pagina 42. http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014
Răspunsul Cercetătorului:
Impactul politicilor noi asupra veniturilor este prezentat începând cu pagina 42, iar supra cheltuielilor cu pagina 51.

18. Propunerea de buget a executivului sau orice alte documente bugetare de suport prezintă informaţii despre cel puţin anul bugetar care indică cum propunerile de politici, spre deosebire de politicile existente, afectează veniturile? **a.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind impactul propunerilor de politici asupra veniturilor, incluzând o explicare narativă. **b.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind impactul propunerilor de politici asupra veniturilor, dar fără explicare narativă. **c.** **Da, sunt prezentate informații pentru unele, dar nu toate măsurile noi de politici și modul cum afectează acestea veniturile**. **d.** Nu, nu sunt prezentate informaţii referitoare la impactul propunerilor de politici asupra veniturilor. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**

Referinţă:
Nota informativă. În general sunt prezentate doar creșterile procentual pe fiecare categorie de venit, însă nu și determinanții creșterii sau descreșterii.
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din c) in *b)* Impactul propunerilor de politici asupra veniturilor sunt prezentate în documentul CBTM (care tot este un document de suport pentru proiectul bugetului), iar legea bugetară anuală conține acest impact împreună cu alți factori.
Răspunsul Cercetătorului:

19. Propunerea de buget a executivului sau orice alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile pentru anul bugetar precedent (AB-1) clasificate după cel puțin una din cele trei clasificări economice (administrativă, economică, sau funcțională)? **a.** **Pentru AB-1 toate cheltuielile sunt prezentate conform tuturor celor trei clasificări de cheltuieli (administrativă, economică, sau funcțională).** **b.** Pentru AB-1 toate cheltuielile sunt prezentate conform două din trei clasificări de cheltuieli. **c.** Pentru AB-1 toate cheltuielile sunt prezentate conform unei din trei clasificări de cheltuieli. **d.** Nu, pentru AB-1, cheltuielile nu sunt prezentate conform niciunei din trei clasificări de cheltuieli. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:
Tabelele 3, 4, 5 la Nota Informativă prezintă cheltuielile conform tuturor clasificărilor (economică, funcțională și administrativă) pentru AB-1.
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
De acord.

Răspunsul Cercetătorului:

20. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile anului bugetar precedent (AB-1) pe programe separate? a. **Pentru AB-1 date de nivel de program sunt prezentate pentru toate cheltuielile**. b. Pentru AB-1 date de nivel de program sunt prezentate pentru cel puţin două treimi, dar nu toate cheltuielile. c. Pentru AB-1 date de nivel de program sunt prezentate pentru mai puţin două treimi, din toate cheltuielile. d. Pentru AB-1 nu sunt prezentate date de nivel de program. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Informațiile pe programe sunt prezentate doar pentru anul 2014 în Tabelul 15 la Nota Informativă," Sinteza bugetelor autorităților publice centrale fundamentate pe programe în bază de performanță pentru anul 2014", ele fiind prezentate pe programe separat și conținând informația pentru AB-1.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

21. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport date cu privire la cheltuieli, estimările de cheltuieli ale anului bugetar precedent (AB-1) sunt ajustate după necesităţi pentru a fi comparabile cu estimările pentru anul bugetar? **a.** Da, estimările de cheltuieli pentru AB-1 au fost actualizate de la nivelurile inițiale adoptate. **b. Nu, estimările de cheltuieli pentru AB-1 nu au fost actualizate de la nivelurile inițiale adoptate.** **c.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**b**
Referinţă: Nu au fost actualizate datele pentru AB-1, în toate documentele de buget și cele de suport operându-se cu termenul "scontat" pentru anul precedent.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

22. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt estimări ale nivelului agregat de cheltuieli prezentate pentru mai mult decât un an bugetar precedent (adică AB-2 şi anii precedenţi lui, conform uneia din cele trei clasificări ale cheltuielilor (administrativă, economică, funcțională).	**a**

a. **Da, estimările de cheltuieli pentru AB-2 și anii anteriori sunt prezentate conform tuturor celor trei clasificări de cheltuieli (administrativă, economică, și funcțională).** b. Da, estimările de cheltuieli pentru AB-2 și anii anteriori sunt prezentate conform două din cele trei clasificări de cheltuieli (administrativă, economică, și funcțională). c. Da, estimările de cheltuieli pentru AB-2 și anii anteriori sunt prezentate conform uneia din cele trei clasificări de cheltuieli (administrativă, economică, și funcțională). d. Nu, nu sunt prezentate estimări ale cheltuielilor agregate pentru anii precedenţi. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Tabelele 3, 4, 5 la Nota Informativă prezintă cheltuielile conform tuturor clasificărilor (economică, funcțională și administrativă) pentru AB-2.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

23. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă cheltuielile separate pe programe pentru mai mult decât un an bugetar precedent (adică AB-2 şi anii precedenţi lui)? a. **Da, propunerea de buget a executivului conține estimări pe programe individuale pe tot volumul de cheltuieli bugetare pentru mai mult decât un an bugetar precedent (adică AB-2 şi anii precedenţi lui).** b. Da, propunerea de buget a executivului conține estimări pe programe în volum de cel puțin două treimi din cheltuielile bugetare, dar nu toate, pentru mai mult decât un an bugetar precedent (adică AB-2 şi anii precedenţi lui). c. Da, propunerea de buget a executivului conține estimări pe programe în volum mai mic de două treimi din cheltuielile bugetare, pentru mai mult de decât un an bugetar precedent (adică AB-2 şi anii precedenţi lui). d. Nu, propunerea de buget nu conține estimări de cheltuieli pe programe pentru mai mult de decât un an bugetar precedent (adică AB-2 şi anii precedenţi lui). e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	a
Referinţă:	
Tabelul 15 la Nota informativă se referă exclusiv la anul 2014, o sinteză a cheltuielilor pe programe nu este publicată. Separat pe programe această informație este prezentată în Anexele la PLBS, Bugetele pe programe. http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2052/language/ro-RO/Default.aspx	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu suntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din b) in a). Bugetele autorităților publice centrale, detaliate pe subprograme conțin informația respectivă și se prezintă la adresa: http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bsparl	
Răspunsul Cercetătorului:	
Modificat răspunsul.	

24. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport care este cel mai recent an prezentat pentru care toate cheltuielile reflectă rezultatele reale? **a. Cel cu doi ani înainte de anul bugetar (AB-2).** b. Cel cu trei ani înainte de anul bugetar (AB-3). c. Dinainte de AB-3. d. În buget sau în documentaţia bugetară de suport nu sunt prezentate date efective cu privire la toate cheltuielile. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Tabelul 3,4, 5 la Nota informativă a proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2014.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

25. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt oferite mai multe detalii referitor la estimările nivelului agregat al veniturilor conform clasificației acestora (fiscale și nefiscale) prezentate pentru anul bugetar precedent AB-1? a. **Da, estimări ale surselor de venituri (fiscale și nefiscale) sunt prezentate pentru anul bugetar precedent AB-1.** b. Nu, sursele de venituri (fiscale și nefiscale) nu sunt prezentate pentru anul bugetar precedent AB-1. c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Tabelul 3 la nota informativă a proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2014. http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2052/language/ro-RO/Default.aspx	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

26. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt oferite mai multe detalii referitor la sursele individuale de formare ale veniturilor prezentate pentru anul bugetar precedent AB-1? **a. Da, astfel de estimări ale veniturilor pe anii precedenţi sunt prezentate pentru fiecare sursă de venit în parte pentru AB-1.** **b.** Da, astfel de estimări ale veniturilor pe anii precedenţi sunt prezentate pentru fiecare sursă de venit în parte pentru cel puțin două treimi din totalul veniturilor, dar nu toate, pentru AB-1. **c.** Da, astfel de estimări ale veniturilor pe anii precedenţi sunt prezentate pentru fiecare sursă de venit în parte, dar pentru mai puțin două treimi din totalul veniturilor, dar nu toate, pentru AB-1.	**a**

d. Nu, astfel de estimări ale veniturilor pe anii precedenţi nu sunt prezentate pentru fiecare sursă de venit în parte pentru AB-1. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Tabelul 3 la nota informativă a proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2014, iar în formă narativă în Nota informativa la Proiectul Legii Bugetului de Stat 2014, pag. 13-25.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord	
Răspunsul Cercetătorului:	

27. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport date cu privire la venituri reale pentru câte luni sunt reflectate în estimările de venituri ale anului bugetar precedent (AB-1)? a. **Da, estimările pentru AB-1 au fost actualizate de la estimările iniţiale.** b. Nu, estimările pentru AB-1 nu au fost actualizate de la estimările iniţiale. c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Nota Informativă conține estimările actualizate pentru AB-1, începînd cu pag. 13, pentru fiecare dintre capitolele relevante. http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2052/language/ro-RO/Default.aspx	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	
28. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt oferite mai multe detalii referitor la estimările nivelului agregat al veniturilor conform clasificației acestora (fiscal și nefiscale) prezentate pentru anii bugetari precedenți, AB-2 și mai mult? **a. Da, estimările nivelului agregat al veniturilor sunt prezentate conform clasificației acestora (fiscale și nefiscale) prezentate pentru anii bugetari precedenți, AB-2 și mai mult.** **b.** Nu, estimările nivelului agregat al veniturilor nu sunt prezentate conform clasificației acestora (fiscale și nefiscale) prezentate pentru anii bugetari precedenți, AB-2 și mai mult. **c.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Tabelul 3 la nota informativă a proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2014, iar în formă narativă în Nota informativa la Proiectul Legii Bugetului de Stat 2014, pag. 13-25. http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2052/language/ro-RO/Default.aspx	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord	

Răspunsul Cercetătorului:

29. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt oferite mai multe detalii referitor la sursele individuale de formare ale veniturilor prezentate pentru mai mult decât un an precedent anului bugetar, AB-2 sau anii precedenți? a. **Da, sunt oferite mai multe detalii referitor la sursele individuale de formare ale veniturilor prezentate pentru volumul total al veniturilor, pentru anul bugetar AB-2 sau anii precedenți.** b. Da, sunt oferite mai multe detalii referitor la sursele individuale de formare ale veniturilor prezentate pentru două treimi din volumul total al veniturilor, pentru anul bugetar AB-2 sau anii precedenți. c. Nu, surse individuale de formare ale veniturilor nu sunt prezentate pentru AB-2 și anii precedenți lui. d. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Tabelul 3 la nota informativă a proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2014, și doar pe alocuri de scris în formă narativă în Nota informativa la Proiectul Legii Bugetului de Stat 2014, pag. 13-25.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord	
Răspunsul Cercetătorului:	

30. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport care este cel mai recent an prezentat, pentru care sunt reflectate rezultatele reale cu privire la venituri? a. **Cel cu doi ani înainte de anul bugetar (AB-2).** b. Cel cu trei ani înainte de anul bugetar (AB-3). c. Dinainte de AB-3. d. În buget sau în documentaţia bugetară de suport nu sunt prezentate date efective cu privire la toate veniturile. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Tabelul 3 la nota informativă a proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2014, și doar pe alocuri descris în formă narativă în Nota informativa la Proiectul Legii Bugetului de Stat 2014, pag. 13-25.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord	
Răspunsul Cercetătorului:	

31. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă informaţii privind datoria publică pentru anul bugetar precedent, inclusiv componența acesteia pentru anul bugetar precedent AB-1? *(Informațiile de bază trebuie să includă datoria totală restantă la sfârșitul AB-1; valoarea netă a*	**c**

împrumuturilor noi necesare în timpul AB-1; plățile dobânzilor la datorii; ratele dobânzilor pentru diferite instrumente de datorie; profilul scadenței datoriei; și dacă datoria publică este internă sau externă.) **a.** Da, informația dincolo de elementele de bază este prezentată pentru datoria publică. **b.** Da, informația de bază este prezentată pentru datoria publică. **c. Da, informația este prezentată pentru datoria publică, dar exclude elemente de bază.** **d.** Nu , informația nu este prezentată pentru datoria publică. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Principala informație care lipsește la acest capitol din documentele bugetare, sau cele de suport, este referitor la evoluția ratelor dobânzilor pentru diferite instrumente financiare, parteneri și profilul scadenței datoriei (vezi pag. 133-137 din Nota Informativă). Această informație este prezentată în rapoartele Ministerului Finanțelor, dar acestea nu fac parte din documentele de suport ale PLBS.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

32. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport care este cel mai recent an prezentat pentru care toate rezultatele reflectă rezultatele reale la subiectul datoriei? **a. Cel cu doi ani înainte de anul bugetar (AB-2).** b. Cel cu trei ani înainte de anul bugetar (AB-3). c. Dinainte de AB-3. d. În buget sau în documentaţia bugetară de suport nu sunt prezentate date efective cu privire la datorie. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Nota informativă, capitolul 7, pag. 133-139, însă informația este prezentată într-o formă și structură mai redusă decît pentru Anul Bugetar. http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2052/language/ro-RO/Default.aspx	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

33. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă date privind fondurile extra-bugetare cel puţin pentru anul bugetar? *(Informațiile de bază trebuie să includă o declarație de scop sau justificarea politică pentru fondul extrabugetar, sursele de venituri complete, cheltuieli, precum și a datelor de finanțare pe bază brută.)* **a.** Da, informații dincolo de elementele de bază este prezentată pentru toate fondurile extrabugetare. **b. Da, informația de bază este prezentată pentru toate fondurile extrabugetare**. **c.** Da, informațiile sunt prezentate, dar exclude unele elemente de bază sau a unor fonduri extrabugetare. **d.** Nu, nu sunt prezentate informații cu privire la fondurile extrabugetare.	**b**

e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	

Referinţă:

Nu avem fonduri extrabugetare conform definiției FMI, însă conform înțelegerii IBP, am considerat BASS și FOAM ca fiind extrabugetare. În afară de Bugetul de stat, BPN, mai are două componente - BASS și FOAM. Informația consolidată pentru toate componentele, inclusiv BUAT Propunerea de Buget a Executivului, este prezentată în Tab. 19 a Notei Informative la PBE.

Comentariu:

Comentariul Guvernului:

Nu sintem de acord. Propunem modificarea raspunsului din b) in a).
Conform art.2 al Legii nr. 847-XIII din 24.05.1996 sistemul bugetar este un sistem unitar de bugete, care constituie BPN și cuprinde bugetul de stat, BASS, FAOAM șu bugetele UAT. Informația consolidată se prezintă în tab. 19 al Notei explicative, iar descrierea narativă la p. 9-13, p.19-21, p. 26, p. 31-32. Mai mult, BASS și FAOAM se adoptă de către Parlament analogic bugetului de stat.

Răspunsul Cercetătorului:

Argumentarea MF nu a contribuit la schimbarea evaluării. PBE nu conține informația de bază și pentru restul trei componente ale BNP.

34. Propunerea de Buget a Executivului sau alte documente de suport prezintă finanțele publice ale Guvernului în formă consolidată, pentru cel puțin anul bugetar de referință? a. **Da, datele financiare ale guverunului central sunt prezentate în formă consolidată.** b. Nu, datele financiare ale guvernului central nu sunt prezentate în formă consolidată. c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:

Estimările din Tabelele 1-7, din anexele la Nota informativă prezintă aceste date pentru bugetul de stat consolidat.

Comentariu:

Comentariul Guvernului:

De acord.

Răspunsul Cercetătorului:

35. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă date privind transferurile între diferite niveluri ale administraţiei publice cel puţin pentru anul bugetar? **a. Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind transferuri de fonduri între diferite niveluri ale administraţiei publice, incluzând o explicare narativă .** **b.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind transferuri de fonduri între diferite niveluri ale administraţiei publice, dar fără o explicare narativă. **c.** Da, sunt prezentate unele informaţii, dar lipsesc detalii importante. **d.** Nu, nu sunt prezentate informaţii privind transferurile de fonduri între diferite niveluri ale administraţiei publice. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**

Referinţă:

Tabelul 4 la Nota informativă și Anexa 2 la PLBS 2014 prezintă transferurile, iar explicația narativă este în capitolul 8 a Notei informative la PBE (pag 147).

Comentariu:

Comentariul Guvernului:
De acord.
Răspunsul Cercetătorului:

36. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport actuale se afișează alternative de cheltuieli (cum ar fi de sex, de vârstă, de venituri, sau pe regiuni) pentru a ilustra impactul financiar al politicilor pe diferite grupuri de cetățeni, pentru cel puțin exercițiul bugetar? a. Da, cel puțin trei alternative de cheltuieli (cum ar fi de sex, de vârstă, de venituri, sau pe regiuni) sunt prezentate pentru a ilustra impactul financiar al politicilor pe diferite grupuri de cetățeni. b. Da, cel puțin două alternative de cheltuieli (cum ar fi de sex, de vârstă, de venituri, sau pe regiuni) sunt prezentate pentru a ilustra impactul financiar al politicilor pe diferite grupuri de cetățeni. c. Da, cel puțin o alternativă de cheltuieli (cum ar fi de sex, de vârstă, de venituri, sau pe regiuni) sunt prezentate pentru a ilustra impactul financiar al politicilor pe diferite grupuri de cetățeni. d. **Nu,nici o alternativă de cheltuieli (cum ar fi de sex, de vârstă, de venituri, sau pe regiuni) sunt prezentate pentru a ilustra impactul financiar al politicilor pe diferite grupuri de cetățeni.** e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Nici unul din documentele bugetare nu argumentează cum estimările pe cheltuieli pot afecta cetățenii Republicii Moldova, nu este descris efectul prioritizării unui grup de cetățeni asupra alteia.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

37. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă date privind transferuri la întreprinderi publice cel puţin pentru anul bugetar? **a.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind transferurile către întreprinderi publice, incluzând atât o explicare narativă, cât şi estimări cantitative. **b.** Da, sunt prezentate informaţii care evidenţiază principalele transferuri către întreprinderile publice, dar sunt excluse anumite detalii. **c.** Da, sunt prezentate anumite explicaţii, dar lipsesc detalii importante. **d. Nu, nu sunt prezentate informaţii referitoare la transferuri către întreprinderile publice.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) in c). Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat pe anul 2014 la fiecare grupă funcțională conține informația referitor la transferurile de mijloace financiare de la bugetul public național către instituțiile publice cu statut de întreprindere de stat (de ex. Teleradio-Moldova, teatrele etc.).	
Răspunsul Cercetătorului:	

Nu se acceptă acest răspuns, pentru că nu există un capitol aparte dedicat transferurilor către întreprinderile publice. Mai mult, informația despre aceste transferuri trebuie clasificată pe tipul acestora (împrumuturi, investiții, subvenții), la fel ca și evoluția istorică ale acestora.

38. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt prezente informaţii cu privire la activităţile cvasifiscale cel puţin pentru anul bugetar? *(Informațiile de bază trebuie să includă o declarație de scop sau justificarea politică pentru activitatea cvasifiscală și destinatarii.)* **a.** Da, informația dincolo de elementele de bază este prezentată pentru toate activitățile cvasifiscale. **b.** Da, informația de bază este prezentată pentru toate activitățile cvasifiscale. **c.** Da, informațiile sunt prezentate, dar exclud unele elemente de bază sau a unor activități cvasifiscale. **d. Nu, nu sunt prezentate informații cu privire la activitățile cvasifiscale.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Oficial nu avem activități semi-fiscale, răspunsul a fost condiționat de lipsa unei declarații/poziții oficiale și a lipsei activităților semifiscale.	
Comentariu:	
Nu avem dovezi că băncile centrale sau întreprinderile publice au sau nu au activități semi-fiscale.	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în e). Totodată, în "Referință" este necesar de menționat, că în documentația bugetară pentru proiectul legii bugetului de stat nu conține operațiuni semi-fiscale, deoarece la nivelul Guvernului central astfel de operațiuni, practic, nu au loc.	
Răspunsul Cercetătorului:	
Din alte surse este cunoscut că există astfel de fenomene. Astfel, regulamentul privind activitatea BNM, permite creditarea angajaților săi la cote mai mici decât cele de piață. Un alt exemplu ar fi cheltuielile pentru alimentația personalului diferitor ministere, care primesc prânzuri la preț compensat.	

39. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt prezentate informaţii privind activele financiare deţinute de stat? *(Informațiile de bază trebuie să includă o listă a activelor, precum și o estimare a valorii lor.)* **a.** Da, informația dincolo de elementele de bază este prezentată pentru toate activele financiare deținute de stat. **b.** Da, informația de bază este prezentată pentru toate activele financiare deținute de stat. **c.** Da, informațiile sunt prezentate, dar exclud unele elemente de bază sau ale unor active financiare deținute de stat. **d. Nu, nu sunt prezentate informații cu privire la toate activele financiare deținute de stat.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Deși BNM deține informații la acest subiect, PBE nu le include, o trimitere cu un link activ fiind utilă în Nota informativă	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în c). Nota informativă la proiectul legii bugetului de stat pe anul 2014 include și Nota analitică privind rezultatele monitoringului	

financiar al activității financiar-economică a întreprinderilor de stat şi societăţilor pe acțiuni cu cota statului în capitalul social pe anul 2012 (structura, obligațiuni fiscale, datorii, riscuri). Deservirea datoriei de stat conține informația agregată despre garanții.
Răspunsul Cercetătorului:
Comentariul Guvernului nu poate servi drept argument pentru modificarea evaluării inițiale deoarece, deși există acest raport de monitorizare, acesta nu se prezintă pentru anul bugetar de referință (2013-2014) și se referă la bunurile statului.

40. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt prezentate informaţii privind activele nefinanciare deţinute de stat? *(Informațiile de bază trebuie să includă o listă a activelor pe categorii.)* a. Da, informația dincolo de elementele de bază este prezentată pentru toate activele nefinanciare deținute de stat. b. Da, informația de bază este prezentată pentru toate activele nefinaciare deținute de stat. c. Da, informațiile sunt prezentate, dar exclud unele elemente de bază sau ale unor active nefinanciare deținute de stat. d. Nu, nu sunt prezentate informații cu privire la toate activele nefinanciare deținute de stat. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în c). Datele prezentate sunt generale și nu conțin detalii. Informația privind analiza financiar-economică a întreprinderilor de stat şi societăţilor pe acțiuni cu cota statului în capitalul social pe anul 2012 se conține în Nota informativă la proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2014. http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014	
Răspunsul Cercetătorului:	
Comentariul Guvernului nu poate servi drept argument pentru modificarea evaluării inițiale deoarece, deși există acest raport de monitorizare, acesta nu se prezintă pentru anul bugetar de referință (2013-2014) și se referă la bunurile statului.	

41. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă date privind datoriile pe cheltuieli cel puţin pentru anul bugetar? **a.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind datoriile pe cheltuieli, incluzând o explicare narativă. **b.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind datoriile pe cheltuieli, dar fără o explicare narativă. **c.** Da, sunt prezentate unele informaţii, dar lipsesc detalii importante. **d. Nu, nu sunt prezentate informaţii privind datoriile pe cheltuieli.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Raportul 55 din 8 octombrie 2014 al Curții de Conturi, atrage atenția explicit la acest tip de activități financiare, unde deși în mod oficial nu sunt create datorii pentru anii precedenți, dosarele de subvenționare nefiind înregistrate în sistemul de plăți al AIPA. Aceștia colectează dosare care urmează a fi finanțate din FSPA din anul următor.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în e). Legislația națională nu permite efectuarea de cheltuieli fără surse reale de finanțare.	

Răspunsul Cercetătorului:
Raportul Curții de Conturi

42. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt prezentate informaţii privind datoriile contingente (ca de exemplu garantarea împrumuturilor de către stat sau programe de asigurare)? *(Informațiile de bază trebuie să includă o declarație de scop sau justificarea politică pentru fiecare datorie contingentă; noi garanții sau asigurări pentru angajamentele propuse pentru anul bugetar; și valoarea totală a garanțiilor sau a angajamentelor de asigurare (expunere brută), restante la sfârșitul exercițiului bugetar.)* **a.** Da, informația dincolo de elementele de bază este prezentată pentru toate datoriile contingente. **b.** Da, informația de bază este prezentată pentru toate datoriile contingente. **c.** Da, informațiile sunt prezentate, dar exclud unele elemente de bază sau ale unor datorii contingente. **d. Nu, nu sunt prezentate informații cu privire la datoriile contingente deținute de stat.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi.	**d**

Referinţă:
Aceste date nu se prezintă. Descrierea riscurilor bugetar fiscale din Nota informativă nu este una suficient de informativă. Tabelul 2 la Nota Informativă prezintă sinteza facilităților fiscale oferite în anii 2011-2012 la principalele tipuri de impozite și taxe, însă fără evaluarea riscurilor și raportarea efectelor acestora la situația actuală.
Comentariul Guvernului:
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în c). Nota informativă la proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2014 include informația despre soldul garanțiilor de stat acordate. Totodată, în cazul activării garanțiilor informația despre datoriile debitorilor garantați este prezentată.
Comentariu:
Nu poate fi luat în considerație acest răspuns, deoarece referința nu se referă la datoriile contingente.

43. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă informaţii privind datoriile viitoare pe termen lung ? *(Informațiile de bază trebuie să acopere o perioadă de cel puțin 10 ani și includ ipotezele macroeconomice și demografice utilizate, o discuție a implicațiilor fiscale și riscurile evidențiate prin proiecții.)* **a.** Da, informația dincolo de elementele de bază este prezentată privind datoriile viitoare pe termen lung. **b.** Da, informația de bază este prezentată privind datoriile viitoare pe termen lung. **c.** Da, informațiile sunt prezentate, dar exclud unele elemente de bază sau ale unor datorii viitoare pe termen lung. **d. Nu, nu sunt prezentate informații privind datoriile viitoare pe termen lung.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**

Referinţă:
Documentele de buget nu conțin estimări privind datoriile viitoare pe termen lung . Conform definiției dată de metodologie, dar și IMF, datorie viitoare este o obligaţie potenţială, apărută ca urmare a unor evenimente trecute, anterior datei bilanţului şi a cărei existenţă va fi confirmată numai de apariţia sau neapariţia unuia sau mai multor evenimente viitoare incerte, care nu pot fi în totalitate sub controlul entităţii.
Comentariu:
Comentariul Guvernului:

Propunem modificarea răspunsului din d) în e).
Totodată la referință este necesar de menționat, că legislația națională nu permite efectuarea de cheltuieli fără surse reale de finanțare.

Răspunsul Cercetătorului:

Răspunsul Guvernului nu poate fi considerat pentru a modifica evaluarea inițială, deoarece acestea se referă la potențialele datorii care pot apărea pe termen lung (exemplu, în cazul creșterii numărului de pensionari, și a deficitului BASS, cum vor fi acoperite aceste datorii din BS)

44. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt oferite detalii ale surselor de asistenţă din partea donatorilor, atât pentru cea financiară, cât şi pentru cea în natură? **a.** Da, estimările pentru toate sursele de asistență a donatorilor sunt prezentate, împreună cu o descriere narativă . **b.** Da, estimările pentru toate sursele de asistență a donatorilor sunt prezentate, dar fără o descriere narativă. **c. Da, estimări pentru unele, dar nu toate sursele de asistență a donatorilor sunt prezentate.** **d.** Sursele de asistenţă de la donatori nu sunt prezentate. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**

Referinţă:

Pachetul de documente, care este anexat la nota informativă contine două tabele ce vizează ”Evoluţia și structura bugetului de stat la cheltuieli conform clasificației economice pentru anii 2010-2014” (tabelul 3) și ”Sinteza proiectelor finanţate din susrse externe anii 2010-2014” (tabelul 14). În aceste documente pot fi găsite unele sume agregate ce vizează în particular: intrările externe (împrumuturi și granturi) și sumele agregate alocate pentru serviciul datoriei (interne și externe).
Un alt tabel (Tabelul 19), intitulat – Evoluția bugetului public național la venuturi, cheltuieli, deficit și surse de finanțare pentru anii 2010 – 2014, indică sumele alocate pentru serviciul datorie interne și externe ca valoare absolută, pondere din PIB.

O dezagregare pe surse de creditare poate fi găsită în Nota informativă la Proiectul Bugetului de Stat (la pag. 25-26, 40-41). La pagina 41 a Notei informative sunt prezentate date agregate și informații generale cu privire la soldul garanțiilor de stat externe și garanțiile planificate pentru 2012. Tot aici sunt incluse unele detalii / informații narative cu privire la serviciul datoriei externe și interne. Un tabel cu informații concrete (de ex. creditorii, datoriile, scadența etc.) nu este prezentat. Cu toate acestea, nici una dintre ele nu oferă o imagine integră, sau estimările pentru anii precedenți.

Comentariu:

Comentariul Guvernului:

De acord.

Răspunsul Cercetătorului:

45. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă date privind cheltuielile fiscale cel puţin pentru anul bugetar? *(Informațiile de bază trebuie să includă o declarație de scop sau justificarea politică pentru fiecare tip de preferințe fiscale, destinatarii, precum și o estimare a pierderilor de venituri.)* a. Da, informația dincolo de elementele de bază este prezentată privind cheltuielile fiscale. b. Da, informația de bază este prezentată privind cheltuielile fiscale. c. Da, informațiile sunt prezentate, dar exclud unele elemente de bază sau alte cheltuieli fiscale. d. **Nu, nu sunt prezentate informații privind cheltuielile fiscale.** e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**

Referinţă:

Deși tabelul 2 la Nota informativă prezintă Sinteza facilităților fiscale la principalele tipuri de impozite și taxe, informația este prezentată doar pentru doi ani, 2011 și 2012, și nu poate fi atribuită anului bugetar de referință. La fel, lipsește o argumentare

narativă ale motivului și efectului acestor facilități fiscale.
Comentariu:
Un document separat ce ar acoperi tot spectrul de cheltuieli fiscale în detalii nu este prezentat în setul de anexe la Proiectul de lege a bugetului.
Comentariul Guvernului:
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în e). Sinteza facilităților fiscale pe principalele tipuri de impozite și taxe se prezintă pentru informare pe un exercițiu bugetar expirat. Facilitățile fiscale pot fi evaluate doar în baza ex-post. Informația este întocmită anual ca parte a Raportului de executare a bugetului și utilizată la elaborarea/reformularea propunerilor de politici fiscale.
Răspunsul Cercetătorului:
Răspunsul Guvernului nu poate fi considerat pentru modificarea răspunsului, pentru că referința nu se referă la anul bugetar de referință.

46. În Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport sunt identificate toate veniturile alocate? a. Da, estimările pentru toate veniturile alocate sunt prezentate, împreună cu o descriere narativă**.** b. Da, estimările pentru toate veniturile alocate sunt prezentate, fără o descriere narativă. c. **Da, estimări pentru unele, dar nu toate veniturile alocate sunt prezentate**. d. Nu, estimări pentru veniturile alocate nu sunt prezentate. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
Descrierea narativă a veniturilor alocate nu este una suficient de informativă (nu include fie toate sursele de venit, fie destinațiile, în special pentru Fondul Ecologic Național, însă descrierea narativă a acesteia la Proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2014, nu oferă o imagine comprehensivă ale acestora. Prezentarea estimărilor pentru anii precedenți (AB-1, AB-2, AB-3) este desfășurată în tabelele 9 și 13, unde sunt prezentate Repartizarea veniturilor și cheltuielilor pentru Fondul ecologic, Fondul de Manuale, FISP, FEL, FVV).	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord	
Răspunsul Cercetătorului:	

47. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport explică modul în care bugetul propus este conectat cu obiectivele de politici declarate ale statului (atât cele existente, cât și politicile noi), pentru anul bugetar? a. Da, estimările arată cum bugetul propus este conectat cu obiectivele de politici declarate ale statului pentru anul bugetar, împreună cu o descriere narativă. b. Da, estimările arată cum bugetul propus este conectat cu obiectivele de politici declarate ale statului pentru anul bugetar, dar nu include o descriere narativă. c. **Da, sunt prezentate informații care arată modul în care bugetul propus este legat de unele, dar nu toate obiectivele politice ale guvernului în exercițiul bugetar.** d. Nu, estimările nu arată cum bugetul propus este conectat cu obiectivele de politici declarate ale statului pentru anul bugetar, dar nu include o descriere narativă. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	

Deși Nota informativă (pag. 16) prezintă o imagine generală a reflectărilor politicilor naționale în buget, ea nu este suficient de detaliată. În același timp, detalierea pe acțiuni pe programe (pag. 29-37), dar nu toate, este una bună, însă iarăși nu reprezintă o legătură foarte clară și completă dintre Programul de activitate al Guvernului și politicile naționale și alocările bugetare, în sensul în care nu există o argumentare cum finanțarea în bugetul anului de referință va contribui la atingerea obiectivelor Guvernului.
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
De acord.
Răspunsul Cercetătorului:

48. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport explică modul în care bugetul propus este conectat cu obiectivele de politici declarate ale statului pentru o perioadă multianuală (pentru cel puţin doi ani următori ai anului bugetar)? **a.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind legătura dintre buget şi obiectivele de politici declarate ale statului pe o perioadă multianuală, incluzând o explicare narativă. **b.** Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind legătura dintre buget şi obiectivele de politici declarate ale statului pe o perioadă multianuală, dar fără o explicare narativă. **c.** Da, sunt prezentate informații care arată modul în care bugetul propus este legată de unele, dar nu toate obiectivele politice ale guvernului în exercițiul bugetar pe o perioadă multianuală. **d. Nu sunt prezentate informaţii privind legătura dintre buget şi obiectivele de politici declarate ale statului pentru o perioadă multianuală.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Informațiile sunt prezentate pentru perioada 2010-2014.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în c). http://www.mf.gov.md/middlecost/cbtm2014	
Răspunsul Cercetătorului:	
CBTM nu face parte din documentele de suport la Propunerea de Buget a Executivului.	

49. Sunt prezentate în Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport date nefinanciare pe inputuri spre a fi achiziționate pe parcursul anului? a. Datele nefinanciare sunt oferite pentru evaluarea performanţei programelor în cadrul tuturor unităților administrative (sau funcții). b. Da, datele nefinanciare sunt oferite pentru toate unitățile administrative, dar nu pentru toate sau fiecare program. c. Da, datele nefinanciare sunt oferite pentru unele programe sau/și unele unități administrative (sau funcții). d. **Nu, date financiare pe inputuri nu sunt prezentate.** e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	

Comentariul Guvernului:
De acord
Răspunsul Cercetătorului:

50 Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă date nefinanciare privind indicatorii de performanță (în termeni de output sau rezultat) pentru cel puțin exercițiul bugetar? **a.** Da, datele nefinanciare privind indicatorii de performanță sunt prevăzute pentru fiecare program în cadrul tuturor unităților administrativ (sau funcții). **b.** Da, datele nefinanciare de rezultat sunt prezentate pentru toate unitățile administrative (sau funcții), însă nu pentru toate (sau unele) programe. **c.** Da, datele nefinanciare de rezultat sunt prezentate pentru unele programe și/sau unități administrative (sau funcții). **d.** Nu, date nefinanciare de rezultat nu sunt prezentate. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	a
Referinţă:	
Bugetele pe programe conțin acești indicatori, dar și unitatea administrativă care va gestiona implementarea acestora. http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2052/language/ro-RO/Default.aspx	
Comentariu:	
Puținele informații țin de finisarea unui bloc cu 80 de apartamente pentru victimele accidentului de la Cernobâl.	
Comentariul Guvernului:	
De acord. Este cazul de definit clar noțiunea “unităților administrative”. Pentru nivelul central (APC), bugetul de stat este acoperit integral cu bugetarea pe programe. Nivelul local acoperă bugetarea pe programe doar unitățile administrativ-teritoriale de nivelul II.	
Răspunsul Cercetătorului:	

51. Indicatorii de performanţă sunt folosiţi împreună cu ţintele de performanţă prezentate în Propunerea de buget a executivului sau în alte documente bugetare de suport? **a.** Toţi indicatorii de performanţă sunt utilizaţi împreună cu ţintele de performanţă. **b. Majoritatea indicatorilor de performanţă sunt utilizaţi împreună cu ţintele de performanţă.** **c.** Unii indicatori de performanţă sunt utilizaţi împreună cu ţintele de performanţă, dar majoritatea nu sunt. **d.** Nu sunt folosiţi indicatori de performanţă împreună cu ţintele de performanţă sau bugetul nu prezintă date nefinanciare care ar permite evaluarea performanței. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	b
Referinţă:	
Bugetul pe programe și descrierea programelor bugetare. Vezi detalii aici: http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2052/language/ro-RO/Default.aspx	
Comentariu:	
Tabelul 15 la Nota Informativă prezintă Sinteza bugetelor autorităților publice centrale fundamentate pe programe în bază de performanță pentru anul 2014 doar la nivelul cheltuielilor agregate. La fel Anexa cu Bugetele pe programe, descrie Indicatorii de performanță, pentru majoritatea dintre aceștia fiind formulate și ținte de performanță.	
Comentariul Guvernului:	
De acord	

Răspunsul Cercetătorului:

52. Propunerea de buget a executivului sau alte documente bugetare de suport prezintă informaţii privind politici (atât la etapa de propuneri, cât şi cele deja existente) destinate să aducă beneficiu direct celor mai sărace grupuri de populaţie din ţară, cel puţin pentru anul bugetar? a. Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind politicile destinate să reducă sărăcia, incluzând o explicare narativă. b. Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind politicile destinate să reducă sărăcia, dar nu include o explicare narativă. c. **Da, sunt prezentate informaţii comprehensive privind politicile destinate să reducă sărăcia, dar nu toate, și exclud detalii importante.** d. Nu, nu sunt prezentate informaţii referitoare la politicile destinate să reducă sărăcia. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
Pagina 153 la Nota Informativă descrie estimările financiare ale politicilor de protecție socială a tinerilor, a copiilor din familiile vulnerabile, victimelor politice. În același timp, nu descrie care ar fi măsurile de care ar beneficia persoanele în etate, persoanele cu nevoi speciale, orfanii. Mai mult, documentele bugetare nu descrie modul în care bugetul și măsurile de politici majore finanțate prin buget vor afecta inegalitatea socială.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

53. Executivul face public programul său de formulare a propunerii de buget a executivului (adică un document care stabileşte datele limită pentru prezentarea de documente din partea altor entităţi de stat, ca de exemplu ministere de resort sau autorităţi publice locale, către Ministerul Finanţelor sau altă agenţie de stat centrală responsabilă de coordonarea formulării bugetului)? a. Da, este făcut public programul. b. Da, este făcut public programul, dar lipsesc anumite detalii. c. Da, este făcut public programul, dar îi lipsesc detalii importante. d. Nu, nu este făcut public programul. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
În afara prevederilor legale ale calendarului bugetar, Ministerul Finanțelor oferă autorităților publice Note metodologice privind elaborarea şi prezentarea de către autorităţile publice centrale/locale ale propunerilor la proiectul bugetului de stat pentru anul bugetar respectiv și estimărilor pentru anii AB+1 și AB+2. Vezi detalii: http://mf.gov.md/archive/an2013/notemetod	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord. Suplimentar la referința: Normele metodologice privind elaborarea și prezentarea de către autoritățile publice centrale/locale a propunerilor proiectelor de buget pentru anul 2014 și estimările pentru anii 2015-2016 se prezintă la adresa: http://mf.gov.md/archive/an2013/notemetod	
Răspunsul Cercetătorului:	

Referinta completată.

Secţiunea trei:

Comprehensivitatea altor documente bugetare

Formularea bugetului de către executiv

54. Proiecţia preliminară a bugetului descrie cadrul macroeconomic şi fiscal al guvernului? *(Informațiile de bază trebuie să includă o discuție a proiecțiilor economice cu estimări ale nivelului nominal PIB, rata inflației, creșterea reală a PIB, și ratele dobânzilor.)* **a.** Da, informaţii dincolo de elementele de bază sunt prezentate pentru prognoza macroeconomică. **b. Da, informaţii de bază sunt prezentate pentru prognoza macroeconomică.** **c.** Da, informaţiile sunt prezentate, dar exclude unele elemente de bază. **e.** Nu, nu sunt prezentate informaţii referitoare la prognoza macroeconomică. **f.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**b**
Referinţă:	
Prognozele indicatorilor macroeconomici sunt prezentate în CBTM, în formă narativă, iar detalierea acestora este prezentată în Anexa 1, CBTM: Evoluția principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2011-2016. Informația care lipsește este cea despre dobânzi și ratele la creditele contractate.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din c) în b). *Informația pentru ratele dobînzii la credite pentru economie nu este indicator de referință pentru buget. La elaborarea CBTM și propunerilor de buget se utilizează ratele dobînzilor la VMS și pentru deservirea datoriei de stat internă și externă, conform acordurilor încheiate cu creditorii.*	
Răspunsul Cercetătorului:	
Am modificat răspunsul din c în b. Datele despre dobânzi sunt prezentate la capitolul „Deservirea datoriei de Stat”, cu toate acestea această informație nu este prezentată foarte clar în documentele de buget, creând confuzii, deci de fapt limitând accesul la acest tip de informație. Nu suntem de acord cu faptul că informația pentru ratele dobînzii la creditele contractate este indicator de referință pentru buget, mai ales că împrumuturile interne contractate de Guvern sunt semnificativ mai scumpe decât cele din partea partenerilor străini.	

55. Proiecţia preliminară a bugetului descrie politicile şi prioritățile guvernului care vor ghida elaborarea estimărilor detaliate pentru anul bugetar care vine? *(Informațiile de bază trebuie să includă o descriere a politicilor și priorităților de cheltuieli și o estimare a cheltuielilor totale.)* a. Da, informaţii dincolo de elementele de bază sunt prezentate pentru politicile şi prioritățile guvernului. b. Da, informaţii de bază sunt prezentate pentru politicile şi prioritățile guvernului. c. **Da, informaţiile sunt prezentate, dar exclude unele elemente de bază.** d. Nu, informaţiile nu sunt prezentate pentru politicile şi prioritățile guvernului. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
Deși CBTM (pag. 26) prezintă o imagine a priorităților de cheltuieli în buget, ea nu este suficient de detaliată și nu descrie efortul financiar necesar pentru realizarea acestora. În același timp, detalierea pe acțiuni pentru unele programe (pag. 29-44), este una comprehensibilă și relevantă, însă iarăși nu reprezintă o legătură foarte clară și completă dintre Programul de activitate al Guvernului, politicile naționale și alocările bugetare. Una dintre soluții ar fi publicarea strategiilor sectoriale, care descriu mai bine efortul financiar pentru realizarea politicilor noi, pentru fiecare sector în parte.	
Comentariu:	

Comentariul Guvernului:
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din c) în b) Mai multe detalii sînt prezentate în strategiile sectorilale de cheltuieli de care sînt responsabile autoritățile publice centrale.
Răspunsul Cercetătorului:
Strategiile sectoriale de cheltuieli nu sunt publicate.

56. Proiecţia preliminară a bugetului descrie politicile de formare ale veniturilor şi priorităţile guvernului care vor ghida elaborarea estimărilor detaliate pentru anul bugetar care vine? *(Informațiile de bază trebuie să includă o descriere a politicilor de acumulare a veniturilor și priorităților de venituri și o estimare a veniturilor totale.)* **a.** Da, informaţii dincolo de elementele de bază sunt prezentate pentru politicile de acumulare a veniturilor şi priorităţile guvernului. **b. Da, informaţii de bază sunt prezentate pentru politicile de acumulare a veniturilor şi priorităţile guvernului**. **c.** Da, informaţiile sunt prezentate, dar exclude unele elemente de bază. **d.** Nu, nu sunt prezentate informaţii pentru politicile de venituri şi priorităţile ale guvernului. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**b**
Referinţă:	
CBTM prezintă informația detaliată despre structura veniturilor în bugetul de stat și național (pag. 15 – 25), dar descrierea măsurilor de politici care ar influența acumularea veniturilor este una superficială făcând trimiteri la textul politicii bugetar fiscale pentru anul bugetar de referință. În linii mari, Tabelul 10 ”Impactul măsurilor de politică fiscală şi vamală asupra veniturilor publice” descrie, dar nu suficient impactul politicilor de acumulare a veniturilor. Lipsește detalierea despre cum măsurile de politici economice, sociale, eventualele datorii contingente, pot afecta veniturile populației, în special a grupurilor de risc (bătrâni, copii, femei).	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord .	
Răspunsul Cercetătorului:	

57. Proiecția bugetului oferă publicului trei categorii de estimări referitor la structura datoriei publice (ca de exemplu ratele dobânzii pentru datorie, profilul de maturitate a datoriei şi denominarea valutei împrumutului) pentru anul bugetar? a. Da, toate cele trei tipuri de estimări legate de datoria publică. b. **Da, două din cele trei tipuri de estimări legate de datoria publică sunt prezentate.** c. Da, una din cele trei tipuri de estimări legate de datoria publică sunt prezentate. d. Nu, nici una dintre cele trei estimări legate de datoria publică nu sunt prezentate. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**b**
Referinţă:	
CBTM prezintă informația despre deficitul bugetar în formă narativă la pag. 43 și în Tabelul 12, și Tab 13, unde este prezentată sinteza și structura veniturilor, cheltuielilor, deficit și surse de finanțare. Descrierea narativă a soldului datoriei de stat este la pag. 43-45. În același timp, rata dobânzii la creditele contractate nu este prezentată în nici un document de buget de suport.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord	

Răspunsul Cercetătorului:

58. Proiecția de buget prezintă estimările multianuale pentru toate cheltuielile (cel puțin pentru AB+2)? **a.** **Da, estimările multianuale sunt prezentate**. **b.** Nu, estimările multianuale nu sunt prezentate. **c.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Estimările multianuale, pe termen mediu sunt prezentate în documentele de suport CBTM și Anexa 2.1. Pentru mai multe detalii vezi: http://mf.gov.md/middlecost/cbtm2014	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

Bugetul aprobat

59. Sunt incluse în bugetul aprobat estimările de cheltuieli cel puțin conform unei clasificări bugetare (clasificarea administrativă, economică sau funcțională)? **a.** Da, bugetul aprobat conține estimări de cheltuieli conform tuturor celor trei clasificări bugetare (administrativă, economică și funcțională). **b.** **Da, bugetul aprobat conține estimări de cheltuieli pe două din cele trei clasificări bugetare.** **c.** Da, bugetul aprobat conține estimări de cheltuieli doar pe una din cele trei clasificări bugetare. **d.** Nu, bugetul aprobat nu conține estimări de cheltuieli nici pe una din cele trei clasificări bugetare. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**b**
Referinţă:	
Bugetul de stat 2014. http://lex.justice.md/md/351191/	
Comentariu:	
Nu este inclusă clasificarea economică în format extins.	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

60. Sunt prezente în bugetul aprobat estimări de cheltuieli pe programe individuale? a. **Da, bugetul aprobat conține estimări pe programe individuale pe tot volumul de cheltuieli bugetare.** b. Da, bugetul aprobat conține estimări pe programe în volum de cel puțin două treimi din cheltuielile bugetare.	**a**

c. Da, bugetul aprobat conține estimări pe programe în volum mai mic de două treimi din cheltuielile bugetare. d. Nu, bugetul aprobat nu conține estimări de cheltuieli pe programe. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
http://lex.justice.md/md/351191/	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu suntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în a). În anexa nr.2 la Legea bugetului de stat aprobat se reflectă volumul total de cheltuieli pe programe și subprograme. Informația cu privire la estimările de cheltuieli pe programe individuale se conține în Tabelul nr.15 la Nota informativă și fișierul "Bugetele autorităților publice centrale, detaliate pe subprograme" la adresa: *http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bsparl*	
Răspunsul Cercetătorului:	
În anexa nr.2 sunt indicate limitele de cheltuieli pe programe. Din aceste considerente răspunsul a fost modificat din d) în a). Totodată, trebuie de menționat că sunt prezentate doar limitele de cheltuieli și nu programele individuale în întregime. Această metodă de raportare nu arată faptul, dacă au avut loc ceva modificări în structura progamelor în procesul de aprobare a Bugetului de Stat.	

61. Sunt prezente în bugetul aprobat estimări ale veniturilor bugetare pe categorii (ex. fiscale și nefiscale) ? **a. Da, bugetul aprobat conține estimări ale veniturilor bugetare pe categorii.** **b.** Nu, bugetul aprobat nu conține estimări ale veniturilor bugetare pe categorii. **c.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
http://lex.justice.md/md/351191/	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

62. Sunt prezentate în bugetul aprobat sursele individuale de finanțare a veniturilor bugetare? a. Da, în bugetul aprobat sunt prezentate sursele individuale de venituri pe tot volumul de venituri bugetare. b. Da, în bugetul aprobat sunt prezentate sursele de venituri echivalente cu un volum de cel puțin două treimi din toate veniturile bugetare. c. **Da, în bugetul aprobat sunt prezentate sursele de venituri echivalenete cu volum sub două treimi din toate veniturile bugetare.** d. Nu, bugetul aprobat nu prezintă sursele individuale de venituri bugeare. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**c**

Referinţă:
http://lex.justice.md/md/351191/
Comentariu:
În anexele la Bugetul de Stat aprobat sunt prezentate sursele individuale de venituri doar pentru circa 60% din total venituri.
Comentariul Guvernului:
De acord.
Răspunsul Cercetătorului:

63. Sunt prezentate în bugetul aprobat estimările privind trei elemente a datoriei publice: volumul net de împrumuturi noi, volumul total al datoriei de stat la sfârșit de an și suma dobânzilor? a. **Da, toate trei estimări privitor datoria publică sunt prezentate.** b. Da, două din trei estimări privitor datoria publică sunt prezentate. c. Da, una din trei estimări privitor datoria publică este prezentată. d. Nu, nici una din cele trei estimări privitor datoria publică nu este prezentată. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
http://lex.justice.md/md/351191/	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din b) în a) În legea bugetului anexa nr.1 și în nota explicativă sunt indicate sume pentru plata dobînzilor, datoria de stat, suma împrumuturilor. http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz/bs2014	
Răspunsul Cercetătorului:	
În anexa nr. 1 sunt indicate și sumele dobânzilor care figurează la Serviciul datoriei de stat. Din aceste considerente răspunsul a fost modificat din b) în a). Totodată, raportarea dobânzilor sub titlul deservirii datoriei de stat are un caracter confuz și agregat. Din bunele practici de raportare, ar fi bine ca să fie dezagregat deservirea datoriei în dobânzi, comisioane, alte plăți, etc.	

Bugetul pentru cetăţeni

64. Ce informație este oferită în Bugetul pentru cetățeni? *(Informația de bază trebuie să includă totalurile pe venituri și cheltuieli, principalele etape ale politicii bugetare, prognozele macroeconomice pe care sunt bazate estimările bugetare, precum și informația de contact pentu cetățeni.)* **a.** Bugetul pentru cetățeni oferă informații mai mult decât elementele de bază. **b.** Bugetul pentru cetățeni oferă strict informația de bază. **c.** Bugetul pentru cetățeni nu oferă toată informația de bază. **d. Bugetul pentru cetățeni nu este publicat.** **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	

De acord.
Răspunsul Cercetătorului:

65. Cum Bugetul pentru cetățeni este distribuit publicului? a. Bugetul pentru cetățeni este larg distribuit prin intermediul a cel puțin trei instumente media (cum sunt internetul, programele radio și TV, ziare, etc.). b. Bugetul pentru cetățeni este distribuit prin intermediul a cel puțin două, dar mai puțin de trei metode de diseminare. De asemenea, nu sunt depuse eforturi adiționale de distribuire de către executiv. c. Bugetul pentru cetățeni este distribuit doar printr-o singură metodă de diseminare. d. **Bugetul pentru cetățeni nu este publicat.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

66. A stabilit executivul mecanisme pentru identificarea cerințelor publicului pentru informația bugetară, înainte ca să fie publicat Bugetul pentru cetățeni? a. Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea cerințelor cetățenilor pentru informația bugetară din Bugetul pentru cetățeni și aceste mecanisme sunt accesibile, și larg utilizate de către public. b. Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea cerințelor cetățenilor pentru informația bugetară din Bugetul pentru cetățeni, dar fiind accesibile, aceste mecanisme nu sunt larg utilizate de către public. c. Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea cerințelor cetățenilor pentru informația bugetară din Bugetul pentru cetățeni, dar ele nu sunt accesibile. d. **Nu, executivul nu a stabilit mecanisme pentru identificarea cerințelor cetățenilor pentru informația bugetară din Bugetul pentru cetățeni.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

67. Sunt publicate versiunile pentru cetățeni a documentelor bugetare pe parcursul întregului proces	

bugetar? a. Versiunile pentru cetățeni a documentelor bugetare sunt publicate pentru fiecare din cele patru etape a procesului bugetar (formularea bugetului, aprobarea, executarea și auditul). b. Versiunile pentru cetățeni a documentelor bugetare sunt publicate pentru cel puțin două din cele patru etape a procesului bugetar. c. Versiunile pentru cetățeni a documentelor bugetare sunt publicate pentru cel puțin o etapă din cele patru a procesului bugetar. d. **Bugetul pentru cetățeni nu este publicat.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

Rapoarte Intermediare

68. Sunt prezentate în Rapoartele Intermediare cheltuielile actuale conform oricărei din cele trei clasificații bugetare (administrativă, economică sau funcţională)? **a.** Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate cheltuielile actuale conform tuturor celor trei clasificaţii bugetare (administrativă, economică şi funcţională). **b.** Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate cheltuielile actuale conform două din cele trei clasificaţii bugetare. **c. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate cheltuielile actuale conform unei din cele trei clasificaţii bugetare.** **d.** Nu, în Rapoartele Intermediare nu sunt prezentate cheltuielile actuale în conformitate cu niciuna din cele trei clasificaţii bugetare. a. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**c**
Referinţă:	
http://mf.gov.md/reports?y=2014&m=	
Comentariu:	
Sunt raportate datele doar conform clasificaţiei funcţionale.	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de accord. Propunem modificarea răspunsului din c) în b). În Rapoartele lunare privind executarea bugetului public național conform metodologiei Statisticii Finanțelor Guvernamentale (GFSM) cheltuielile sunt reflectate pe clasificația economică. Referință - http://mf.gov.md/reports/15?y=2014&m=	
Răspunsul Cercetătorului:	
Referința adusă de Guvern pentru rapoartele pe clasificația economică este doar pentru Bugetul Public Național și nu pentru Bugetul de Stat. Astfel, nu sunt publicate rapoarte intermediare pe clasificația econoimică pentru Bugetul de Stat. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din c) în b).	

69. Sunt prezentate în Rapoartele Intermediare cheltuielile actuale pe programe individuale? a. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate cheltuielile actuale pe programe pentru tot cuantumul de cheltuieli bugetare. b. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate cheltuielile actuale pe programe pentru un cuantum de cel puţin două treimi din totalul cheltuielilor bugetare. c. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate cheltuielile actuale pe programe pentru un cuantum mai mic de două treimi din totalul cheltuielilor bugetare. d. **Nu, în Rapoartele Intermediare nu sunt prezentate cheltuielile actuale pe programe.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentaţi vă rog).	**d**
Referinţă:	
http://mf.gov.md/reports?y=2014&m=	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

70. Sunt comparate în Rapoartele Intermediare datele pe cheltuieli pentru perioada de la începutul anului până în prezent cu estimările originale (bugetul aprobat) sau cu aceeaşi perioadă al anului trecut? **a. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate astfel de comparaţii.** **b.** Nu, în Rapoartele Intermediare nu sunt prezentate astfel de comparaţii. **c.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentaţi vă rog).	**a**
Referinţă:	
http://mf.gov.md/reports?y=2014&m=	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

71. Sunt prezentate în Rapoartele Intermediare veniturile actuale pe categorii (ex. fiscale şi nefiscale)? **a. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate veniturile actuale pe categorii.** **b.** Nu, în Rapoartele Intermediare nu sunt prezentate veniturile actuale pe categorii. **c.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentaţi vă rog).	**a**
Referinţă:	
http://mf.gov.md/reports?y=2014&m=	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	

De acord.
Răspunsul Cercetătorului:

72. Sunt prezentate în Rapoartele Intermediare sursele individuale de venituri pentru veniturile actuale colectate? a. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate sursele individuale de venituri pentru tot cuantumul de venituri bugetare. b. **Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate sursele individuale de venituri actuale pentru un cuantum de cel puţin două treimi din veniturile bugetare totale.** c. Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate sursele individuale de venituri actuale pentru un cuantum mai mic decât două treimi din veniturile bugetare totale. d. Nu, în Rapoartele Intermediare nu sunt prezentate sursele individuale de venituri actuale. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**b**
Referinţă:	
http://mf.gov.md/reports?y=2014&m=	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

73. Sunt comparate în Rapoartele Intermediare datele pe venituri pentru perioada de la începutul anului până în prezent cu estimările originale (bugetul aprobat) sau cu aceeaşi perioadă al anului trecut? a. **Da, în Rapoartele Intermediare sunt prezentate astfel de comparaţii.** b. Nu, în Rapoartele Intermediare nu sunt prezentate astfel de comparaţii. c. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
http://mf.gov.md/reports?y=2014&m=	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

74. Sunt prezentate în Rapoartele Intermediare trei estimări privind datoria de stat: volumul net de împrumuturi noi, volumul total al datoriei publice la sfârșit de an și suma dobânzilor?	**a**

a. **Da, toate trei estimări privitor datoria publică sunt prezentate.** b. Da, două din trei estimări privitor datoria publică sunt prezentate. c. Da, una din trei estimări privitor datoria publică este prezentată. d. Nu, nici una din cele trei estimări privitor datoria publică nu este prezentată. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
http://mf.gov.md/publicdebt/debt/reports	
Comentariu:	
La acest punct s-a luat în calcul publicarea rapoartelor pe datoria publică pe pagina oficială a Ministerului Finanţelor. Rapoartele respective nu sunt publicate în aceeaşi secţiune cu rapoartele intermediare pe Bugetul de Stat. Totodată, datorită faptului că ele sunt publicate periodic şi sunt disponibile publicului, ele sunt luate în calcul.	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

75. Sunt prezentate în Rapoartele Intermediare informaţia privitor la structura datoriei publice curente? *(Informaţia de bază trebuie să includă date privitor ratele de dobândă pe diferite instrumente, profilul de maturitate a datoriei şi dacă datoria este divizată pe componenta internă şi cea externă.)* a. **Da, este prezentat un volum mai mare decât informaţia de bază privitor structura datoriei publice actuale.** b. Da, este prezentată doar informaţia de bază privitor structura datoriei publice actuale. c. Da, informaţia este prezentată, însă nu include câteva elemente esenţiale. d. Nu, informaţia privitor structura datoriei publice actuale nu este prezentată. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
http://mf.gov.md/publicdebt/debt/reports	
Comentariu:	
La acest punct s-a luat în calcul publicarea rapoartelor pe datoria publică pe pagina oficială a Ministerului Finanţelor. Rapoartele respective nu sunt publicate în aceeaşi secţiune cu rapoartele intermediare pe Bugetul de Stat. Totodată, datorită faptului că ele sunt publicate periodic şi sunt disponibile publicului, ele sunt luate în calcul.	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

Revizuirea (raportul) la mijloc de an

76. Este inclusă în Revizuirea (raportul) la mijloc de an prognoza macroeconomică revizuită pentru anul bugetar curent? **a.** Da, estimările pentru prognoza macroeconomică au fost revizuite şi au fost prezentate explicaţii pentru toate diferenţele dintre versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. **b.** Da, estimările pentru prognoza macroeconomică au fost revizuite, dar au fost prezentate doar	**d**

explicaţii parţiale pentru diferenţele dintre versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. **c.** Da, estimările pentru prognoza macroeconomică au fost revizuite, dar nu au fost prezentate explicaţii pentru diferenţele dintre versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. **d. Nu, estimările pentru prognoza macroeconomică nu au fost revizuite.** **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
Comentariu:	
Revizuirea (raportul) la mijloc de an nu este stipulată în legislaţia naţională şi nu este implementată în Republica Moldova.	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în a). *Revizuirea la mijloc de an nu este stipulată în legislaţia naţională şi nu este implementată în Republica Moldova. Totodată, în anul 2014 au fost revizuite și prezentate explicațiile pentru toate diferențile ale prognozei macroeconomice originale și cea revizuită în Nota informativă la proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2014.* (*http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1725*	
Răspunsul Cercetătorului:	
Nota informativă la proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2014, deși aduce explicații pentru toate diferențele ale prognozei macroeconomice originale și cea revizuită nu corespunde după alte criterii unui model complet de revizuire (raport) la mijloc de an. Ca exemplu, perioada de analiză a executării bugetului în nota informativă este doar de 5 luni, în timp ce într-o revizuire(raport) la mijloc de an ea trebuie să fie de 6 luni. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din d) în a).	

77. Sunt incluse în Revizuirea (raportul) la mijloc de an estimările revizuite pe cheltuieli pentru anul bugetar curent? a. Da, estimările pe cheltuieli au fost revizuite şi au fost prezentate explicaţii pentru toate diferenţele între versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. b. Da, estimările pe cheltuieli au fost revizuite, dar au fost prezentate doar explicaţii parţiale pentru diferenţele între versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. c. Da, estimările pe cheltuieli au fost revizuite, dar nu au fost prezentate explicaţii pentru diferenţele dintre versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. d. **Nu, estimările pe cheltuieli nu au fost revizuite.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în b). A fost aprobată Legea nr.182 din 25.07.2014 pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2014 prin care au fost revizuite cheltuielile pentru anul bugetar curent. Explicațiile pentru toate diferențele între bugetul aprobat și cel revizuit se prezintă în Nota informativă la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2014 (http://mf.gov.md/TranspDeciz/ProiecDeciz).	
Răspunsul Cercetătorului:	
Legea nr. 182 din 25.07.2014 și nota informativă la această lege nu pot fi considerate ca revizuire (raport) la mijloc de an. Aplicabil comentariul de la întrebarea 76. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din d) în b).	

78. Sunt prezentate în Revizuirea (raportul) la mijloc de an estimările de cheltuieli conform oricărei din cele trei clasificaţii bugetare (administrativă, economică sau funcţională)? **a.** Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate estimările de cheltuieli conform tuturor celor trei clasificaţii bugetare (administrativă, economică şi funcţională). **b.** Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate estimările de cheltuieli conform două din cele trei clasificaţii bugetare. **c.** Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate estimările de cheltuieli doar conform unei din cele trei clasificaţii bugetare. **d.** **Nu, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an nu sunt prezentate estimările pe cheltuieli în conformitate cu nici una din cele trei clasificaţii bugetare.** **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu suntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în b). Anexele nr.1 și 2 la Legea nr.182 din 25.07.2014 privind modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2014 conține informația privind estimările de cheltuieli pe clasificația administrativă și cea funcțională.	
Răspunsul Cercetătorului:	
Legea nr. 182 din 25.07.2014 și nota informativă la această lege nu pot fi considerate ca revizuire (raport) la mijloc de an. Aplicabil comentariul de la întrebarea 76. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din d) în b).	

79. Sunt prezentate în Revizuirea (raportul) la mijloc de an estimările de cheltuieli pe programe individuale? **a.** Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate estimările pe programe pentru tot cuantumul de cheltuieli bugetare. **b.** Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate estimările pe programe pentu un cuantum de cel puţin două treimi din cheltuielile bugetare totale. **c.** Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate estimările pe programe pentu un cuantum mai mic de două treimi din cheltuielile bugetare totale. **d.** **Nu, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an nu sunt prezentate estimările de cheltuieli pe programe.** **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu suntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în a). Anexa nr.2 la Legea nr.182 din 25.07.2014 privind modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2014 conține informația privind estimările de cheltuieli pe programe.	
Răspunsul Cercetătorului:	
Legea nr. 182 din 25.07.2014 și nota informativă la această lege nu pot fi considerate ca revizuire (raport) la mijloc de an. Aplicabil comentariul de la întrebarea 76. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din d) în a).	

80. Sunt incluse în Revizuirea (raportul) la mijloc de an estimările de venituri revizuite pentru anul bugetar curent? a. Da, estimările pe venituri au fost revizuite şi au fost prezentate explicaţii pentru toate diferenţele între versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. b. Da, estimările pe venituri au fost revizuite, dar au fost prezentate doar explicaţii parţiale pentru diferenţele între versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. c. Da, estimările pe venituri au fost revizuite, dar nu au fost prezentate explicaţii pentru diferenţele între versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. d. **Nu, estimările pe venituri nu au fost revizuite.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu suntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în a) *Pe parcursul anului 2014 Legea bugetului de stat pe anul 2014 a fost modificată de 3 ori. Notele explicative (în deosebi la Legea nr. 182 din 25.07.2014) conțin explicațiile pe fiecare tip de venituri – între versiunea originală și cea revizuită.* (http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1725 , http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1889)	
Răspunsul Cercetătorului:	
Legea nr. 182 din 25.07.2014 și nota informativă la această lege nu pot fi considerate ca revizuire (raport) la mijloc de an. Aplicabil comentariul de la întrebarea 76. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din d) în a).	

81. Sunt prezentate în Revizuirea (raportul) la mijloc de an estimările de veniturile pe categorii (ex. fiscale şi nefiscale)? a. Da, în Revizuirea la mijloc de an sunt prezentate estimările de venituri pe categorii. b. **Nu, în Revizuirea la mijloc de an nu sunt prezentate estimările de venituri pe categorii.** c. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**b**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu suntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din b) în a) *Legislația în vigoare nu prevede revizuirea la mijloc de an a estimărilor la venituri pe categorii. Pe parcursul anului 2014 Legea bugetului de stat pe anul 2014 a fost modificată de 3 ori. Notele explicative (în deosebi la Legea nr. 182 din 25.07.2014) conțin explicațiile pe fiecare tip de venituri – între versiunea originală și cea revizuită.* (http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1725, http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1889*)*	
Răspunsul Cercetătorului:	
Legea nr. 182 din 25.07.2014 și nota informativă la această lege nu pot fi considerate ca revizuire la mijloc de an. Aplicabil comentariul de la întrebarea 76. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din d) în a).	

82. Sunt prezentate în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sursele individuale de venituri? a. Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate sursele individuale de venituri pentru	**d**

tot cuantumul de venituri bugetare. b. Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate sursele individuale de venituri pentru un cuantum de cel puţin două treimi din veniturile bugetare totale. c. Da, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an sunt prezentate sursele individuale de venituri pentru un cuantum mai mic decât două treimi din veniturile bugetare totale. d. **Nu, în Revizuirea (raportul) la mijloc de an nu sunt prezentate sursele individuale de venituri.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu suntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în a). *Legislația în vigoare (Legea nr. 847-XIII din 24.05.1996) nu prevede revizuirea la mijloc de an a surselor individuale de venituri. Pe parcursul anului 2014 Legea bugetului de stat pe anul 2014 a fost modificată de 3 ori. Notele explicative (în deosebi la Legea nr. 182 din 25.07.2014) conțin explicațiile pe fiecare tip de venituri – între versiunea originală și cea revizuită. (http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1725, http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1889)*	
Răspunsul Cercetătorului:	
Legea nr. 182 din 25.07.2014 și nota informativă la această lege nu pot fi considerate ca revizuire la mijloc de an. Aplicabil comentariul de la întrebarea 76. Din aceste considerente nu este posibil modificarea răspunsului din d) în a).	

83. Sunt incluse în Revizuirea (raportul) la mijloc de an estimările revizuite privitor datoria publică, inclusiv structura acesteia, pentru anul bugetar curent? a. Da, estimările pe datoria publică au fost revizuite şi au fost prezentate explicaţii pentru toate diferenţele dintre versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. b. Da, estimările pe datoria publică au fost revizuite, dar au fost prezentate doar explicaţii parţiale pentru diferenţele între versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. c. Da, estimările pe datoria publică au fost revizuite, dar nu au fost prezentate explicaţii pentru diferenţele între versiunea originală şi cea revizuită a prognozei. d. **Nu, estimările pe datoria publică nu au fost revizuite.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) in e). *Legislația în vigoare (Legea nr. 847-XIII din 24.05.1996) nu prevede revizuirea la mijloc de an.*	
Răspunsul Cercetătorului:	
Deși revizuirea la mijloc de an nu este prevăzută în legislația națională, ea poate fi implementată anual ca modificare a Bugetului de Stat, respectând toate criteriile unei revizuiri complete. Ca exemplu, Legea nr. 182 din 25.07.2014, cu excepția unor criterii importante, corespunde unei revizuiri la mijloc de an. Acest tip de revizuire este important atât pentru managementul finanțelor publice, oferind explicații detaliate privind implementarea bugetului și revizuind prognozele macroeconomice, cât și pentru transparența bugetară. Din aceste considerente răspunsul nu poate fi modificat din d) în e).	

Raport de sfârşit de an

84. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între nivelurile aprobate (inclusiv şi amendamentele aprobate de către legislativ pe parcursul anului) şi cheltuielile reale? **a. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru tot cuantumul de cheltuieli bugetare, însoţite de un raport narativ.** **b.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru tot cuantumul de cheltuieli bugetare, dar nu sunt însoţite de un raport narativ. **c.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru un cuantum parţial de cheltuieli bugetare. **d.** Nu, estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale de cheltuieli nu sunt prezentate. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

85. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an estimările de cheltuieli conform oricărei din cele trei clasificaţii bugetare (administrativă, economică sau funcţională)? a. **Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate estimările de cheltuieli conform tuturor celor trei clasificaţii bugetare (administrativă, economică şi funcţională).** b. Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate estimările de cheltuieli conform două din cele trei clasificaţii bugetare. c. Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate estimările de cheltuieli doar conform unei din cele trei clasificaţii bugetare. d. Nu, în Raportul de sfârşit de an nu sunt prezentate estimările pe cheltuieli în conformitate cu nici una din cele trei clasificaţii bugetare. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

86. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an estimările de cheltuieli pe programe individuale? a. **Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate estimările pe programe pentru tot cuantumul de cheltuieli bugetare.** b. Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate estimările pe programe pentru un cuantum de cel puţin două treimi din cheltuielile bugetare totale. c. Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate estimările pe programe pentru un cuantum mai mic de două treimi din cheltuielile bugetare totale. d. Nu, în Raportul de sfârşit de an nu sunt prezentate estimările de cheltuielile pe programe. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

87. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între nivelurile aprobate (inclusiv şi amendamentele aprobate de către legislativ pe parcursul anului) şi veniturile reale? **a. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru tot cuantumul de venituri bugetare, însoţite de un raport narativ.** **b.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru tot cuantumul de venituri bugetare, dar nu sunt însoţite de un raport narativ. **c.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru un cuantum parţial de venituri bugetare. **d.** Nu, estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale de venituri nu sunt prezentate. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

88. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an estimările de veniturile pe categorii (ex. fiscale şi nefiscale)? **a. Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate estimările de venituri pe categorii.** **b.** Nu, în Raportul de sfârşit de an nu sunt prezentate estimările de venituri pe categorii. **c.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

89. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an sursele individuale de venituri? **a. Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate sursele individuale de venituri pentru tot cuantumul de venituri bugetare.** **b.** Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate sursele individuale de venituri pentru un cuantum de cel puţin două treimi din veniturile bugetare totale. **c.** Da, în Raportul de sfârşit de an sunt prezentate sursele individuale de venituri pentru un cuantum mai mic decât două treimi din veniturile bugetare totale. **d.** Nu, în Raportul de sfârşit de an nu sunt prezentate sursele individuale de venituri. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

90. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între estimările originale privind datoria publică în anul fiscal curent, inclusiv şi structura ei, şi rezultatele reale la sfârşitul acestei perioade? a. **Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru tot cuantumul datoriei publice, însoţite de un raport narativ.** b. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru tot	**a**

cuantumul datoriei publice, dar nu sunt însoţite de un raport narativ. c. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale pentru un cuantum parţial al datoriei publice. d. Nu, estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate şi cele reale al datoriei publice nu sunt prezentate. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

91. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între prognoza macroeconomică iniţială şi rezultatele reale pentru anul fiscal corespunzător? **a. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate ipotezele macroeconomice iniţiale pentru anul fiscal şi rezultatele reale pentru acelaşi an, însoţite de un raport narativ.** **b.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate ipotezele macroeconomice iniţiale pentru anul fiscal şi rezultatele reale pentru acelaşi an, dar nu sunt însoţite de un raport narativ. **c.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între unele, însă nu toate, ipotezele macroeconomice iniţiale pentru anul fiscal şi rezultatele reale pentru acelaşi an. **d.** Nu, nu sunt prezentate estimările privitor diferenţele între ipotezele macroeconomice iniţiale pentru anul fiscal şi rezultatele reale pentru acelaşi an. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

92. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe inputuri şi rezultatele reale? **a.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe inputuri şi rezultatele reale, însoţite de un raport narativ. **b.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe inputuri şi rezultatele reale, însă nu sunt însoţite de un raport narativ. **c. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între o parte, însă nu toate, estimările iniţiale**	**c**

pentru datele nefinanciare pe inputuri şi rezultatele reale. **d.** Nu, nu sunt prezentate estimările privitor diferenţele între estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe inputuri şi rezultatele reale. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentaţi vă rog).	
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în a). Raportul anual privind executarea bugetului (descrierea narativă) conține informația privind indicatorii de performanță pe programe. Referință - http://mf.gov.md/reports/17?y=2013&m=y și http://mf.gov.md/reports/17?y=2014&m=y	
Răspunsul Cercetătorului:	
În pofida faptului că sunt prezentați indicatorii de performanță pe unele programe, acestea nu sunt publicate pentru toate cheltuielile. Din aceste considerente este posibil modificarea răspunsului doar din d) în c).	

93. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe rezultate şi efectele reale? a. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe rezultate şi efectele reale, însoţite de un raport narativ. b. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe rezultate şi efectele reale, însă nu sunt însoţite de un raport narativ. c. **Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între o parte, însă nu toate, estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe rezultate şi efectele reale.** d. Nu, nu sunt prezentate estimările privitor diferenţele între estimările iniţiale pentru datele nefinanciare pe rezultate şi efectele reale. **f.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentaţi vă rog).	**c**
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord . Propunem modificarea răspunsului din d) în a). Raportul anual privind executarea bugetului (descrierea narativă) conține informația privind indicatorii de performanță pe programe. Referință - http://mf.gov.md/reports/17?y=2013&m=y și http://mf.gov.md/reports/17?y=2014&m=y	
Răspunsul Cercetătorului:	
În pofida faptului că sunt prezentați indicatorii de performanță pe unele programe, acestea nu sunt publicate pentru toate cheltuielile. Din aceste considerente este posibil modificarea răspunsului doar din d) în c).	

94. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între nivelurile aprobate de fonduri pentru	**c**

politicile (atât pentru politicile existente, cât şi pentru noile propuneri) care presupun să beneficieze direct păturile cele mai sărace ale populaţiei şi rezultatele reale de cheltuieli? a. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate de fonduri pentru toate politicile menite să beneficieze direct păturile cele mai sărace ale populaţiei şi rezultatele reale de cheltuieli, însoţite de un raport narativ. b. Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate de fonduri pentru toate politicile menite să beneficieze direct păturile cele mai sărace ale populaţiei şi rezultatele reale de cheltuieli, însă nu sunt însoţite de un raport narativ. c. **Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate de fonduri pentru o parte, însă nu toate, politicile menite să beneficieze direct păturile cele mai sărace ale populaţiei şi rezultatele reale de cheltuieli.** d. Nu, nu sunt prezentate estimările privitor diferenţele între nivelurile aprobate de fonduri pentru politicile menite să beneficieze direct păturile cele mai sărace ale populaţiei şi rezultatele reale de cheltuieli. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în a). Raportul anual privind executarea bugetului (descrierea narativă) conține informația privind cheltuielile pentru domeniile ocrotirea sănătății, asigurare și asistență socială. Referință - http://mf.gov.md/reports/17?y=2013&m=y și http://mf.gov.md/reports/17?y=2014&m=y	
Răspunsul Cercetătorului:	
Într-adevăr, în raportul respectiv sunt prezentate cheltuielile în domeniile ocrotirea sănătății, asigurarea și asistența socială, însă nu este prezentatat complet impactul acestora auspra rezultatelor de politici. De asemenea, nu este explicat cum cheltuielile în alte domenii au un impact favorabil asupra păturilor sărace ale populației. Din aceste considerente este posibil modificarea răspunsului doar din d) în c).	

95. Sunt prezentate în Raportul de sfârşit de an diferenţele între estimările iniţiale pentru fondurile extrabugetare şi rezultatele reale? a. **Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate estimările iniţiale pentru fondurile extrabugetare şi rezultatele reale, însoţite de un raport narativ.** **b.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între toate estimările iniţiale pentru fondurile extrabugetare şi rezultatele reale, însă nu sunt însoţite de un raport narativ. **c.** Da, sunt prezentate estimările privitor diferenţele între o parte, însă nu toate, estimările iniţiale pentru fondurile extrabugetare şi rezultatele reale. **d.** Nu, nu sunt prezentate estimările privitor diferenţele între estimările iniţiale pentru fondurile extrabugetare şi rezultatele reale. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	

În pofida faptului că rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 nu au fost aprobate de Parlament, ele sunt disponibile publicului larg pe pagina web al Guvernului și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. http://cnam.md/editorDir/file/Rapoarte_activitate/raport-activitate-2013_rom.pdf http://www.gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr06_19.pdf
Comentariu:
Luând în considerare metodologia International Budget Partnership privind clasificarea în plan internaţional a funcţiilor de fonduri extrabugetare, pentru Republica Moldova ele se consideră a fi BASS şi BAOAM. http://internationalbudget.org/wp-content/uploads/Guide-to-Transparency-in-Government-Budget-Reports-Why-are-Budget-Reports-Important-and-What-Should-They-Include-English.pdf
Comentariul Guvernului:
Răspunsul Cercetătorului:

96. Este darea de seamă financiară inclusă în Raportul de sfârşit de an sau este emisă ca un raport separat? a. **Da, darea de seamă financiară este inclusă în Raportul de sfârşit de an sau este emisă ca un raport separat.** b. Nu, darea de seamă financiară nu este inclusă în Raportul de sfârşit de an, sau nu este publicată ca un raport separat. c. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
Comentariu:	
În pofida faptului că raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 nu a fost aprobat de Parlament, el este disponibil publicului larg pe pagina web al Ministerului Finanțelor. http://mf.gov.md/files/reports/Raport%202013.pdf http://mf.gov.md/files/reports/Formular%2010.pdf	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

Raportul de audit

97. Ce tip de audit (de conformitate, financiar sau de performanță), Instituția Supremă de Audit (ISA) a efectuat și pus la dispoziția publicului? a. **ISA a efectuat toate cele trei tipuri de audit (de conformitate, financiar, sau de performanță) și le-a pus la dispoziția publicului.** b. ISA a efectuat două dintre cele trei tipuri de audit, și le-a pus la dispoziția publicului. c. ISA nu a efectuat niciuna dintre cele trei tipuri de audit, sau nu le-a făcut la dispoziția publicului. d. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă: Curtea de Conturi în 2013 a efectuat 2 audituri de performanță și altele specifice cu elemente de performanță. Restul auditurilor au fost audituri ale regularității utilizării bugetelor și gestiune a patrimoniului dat în gestiune. http://www.ccrm.md/hotariri.php?l=ro&year=2013	

Comentariu:
Comentariul Curții de Conturi:
Pe parcursul anului 2013 Curtea de Conturi a efectuat 49 misiuni de audit, inclusiv : 5 audituri de performanță, 3 audituri TI și 41 audituri de regularitate. Toate rapoartele de audit aprobate în rezultatul misiunilor de audit au fost puse la dispoziția publicului fiind plasate pe pagina web a ISA cît și publicate în Monitorul Oficial
Răspunsul Cercetătorului:

98. Ce procent din cheltuielile în cadrul mandatului instituției supreme de audit (ISA) a fost auditat? **a.** Toate cheltuielile din cadrul mandatului ISA au fost auditate. **b. Cheltuielile reprezentând cel puțin două treimi, dar nu toate cheltuielile în mandatul ISA au fost auditate.** **c.** Cheltuielile reprezentând mai puțin de două treimi din cheltuielile din cadrul mandatului ISA au fost auditate. **d.** Nu, cheltuielile nu au fost auditate. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**b**
Referinţă:	
Au fost auditate cheltuielile bugetului de stat, și aproximativ 1/3 din bugetele UAT din țară, la fel ca și mai mult de 10 întreprinderi de stat. Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 http://www.ccrm.md/hotariri.php?l=ro&year=2013	
Comentariu:	
Comentariul Curții de Conturi:	
Pe parcursul anului 2013 Curtea a auditat cel puțin 2/3 din cheltuielile pasibile auditării conform mandatului ISA , inclusiv componentele Bugetului public național, gestionate de 13 APC, 60 instituții publice, 193 autorități publice locale de niv. I și II, 61 întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni alte entități.	
Răspunsul Cercetătorului:	

99. Ce procent din fondurile extrabugetare în cadrul mandatului de instituția supremă de audit (ISA) a fost auditate? a. **Toate fondurile extrabugetare din cadrul mandatului ISA au fost auditate.** b. Cel puțin două treimi din, însă nu toate, fondurile extrabugetare din cadrul mandatului ISA au fost auditate. c. Mai puțin de două treimi din fondurile extrabugetare din cadrul mandatului ISA au fost auditate. d. Nici un fond extrabugetar nu a fost auditat. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	a
Referinţă:	
Curtea de Conturi auditează anual toate componentele BPN: BASS, FAOM, și selectiv bugetele unor autorități administrativ teritoriale de nivelul I și nivelul II. În sensul acesteui chestionar, toate fondurile extra-bugetare sunt auditate de către ISA. • FAOM http://www.ccrm.md/hotarireview.php?idh=706&l=ro • BASS http://www.ccrm.md/hotarireview.php?idh=696&l=ro	

Comentariu:
Comentariul Curții de Conturi:
Conform cadrului legal, sistemul bugetar al Republicii Moldova nu include fonduri extrabugetare, BASS și FAOAM fiind componente ale Bugetului public național. Curtea de Conturi auditează anual, în mod obligatoriu, Raportul Guvernului privind executarea : BS, BASS, FAOAM.
Răspunsul Cercetătorului:

100. Raportul anual de audit pregătit de Instituția Supremă de Audit (ISA) include un rezumat?	**b**
a. Da, raportul anual de audit (e) include unul sau mai multe rezumate ale conținutului raportului. b. Nu, raportul anual de audit nu include un rezumat. c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Nu există un capitol dedicat sumarizării conținutului raportului, sau un document aparte ca sumar executiv al conținutului raportului. http://www.ccrm.md/hotarireview.php?idh=633&l=ro	
Comentariu	
Comentariul Curții de Conturi:	
Considerăm oportun evaluarea puctului dat cu litera a) deoarece în I capitol din Raportul anual al Curții de Conturi ”Rezultatele şi impactul activităţii de audit” se reflectă un rezumat al problematicilor și neregularităților atestate de către echipele de audit pe parcursul misiunilor efectuate, cît și a acțiunilor întreprinse de către entități în vederea remedierii lor. Totodată menționăm că Raportul anual este pregătit în conformitate cu normele interne aprobate.	
Răspunsul Cercetătorului:	
Nu putem considera referința pentru schimbul evaluării pentru că acesta nu se referă la raportul anual de audit privind raportul de Executare a Guvernului a Bugetului de Stat	

101. Executivul pune la dispoziţia publicului un raport privind paşii făcuţi întru implementarea recomandărilor sau constatărilor de audit, care demonstrează nevoia unor măsuri de remediere?	**d**
a. Da, executivul raportează public paşii făcuţi întru abordarea constatărilor de audit. **b.** Da, executivul raportează public referitor la măsurile întreprinse cu privire la majoritatea constatărilor de audit. **c.** Da, executivul raportează public referitor la măsurile întreprinse cu privire la unele constatări de audit. **d.** Nu, executivul nu raportează public măsurile pe care le-a întreprins pentru a aborda constatările de audit. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Executivul nu pune la dispoziția publicului un raport de acest fel.	
Comentariu:	

Comentariul Curții de Conturi:
Curtea de Conturi, indiferent de acțiunile Guvernului privind raportarea publică a acțiunilor întreprinse vis-a-vis de constatările de audit, face publice informațiile prezentate de către AAPC privind executarea cerințelor și recomandărilor Curții, plasîndu-le pe pagina Web a ISA.
Răspunsul Cercetătorului:

102. ISA sau Legislativul pune la dispoziţia publicului un raport privind paşii făcuţi de către executiv întru implementarea recomandărilor sau constatărilor de audit? a. Da, ISA sau Legislativul raportează public paşii făcuţi întru abordarea recomandărilor de audit. b. Da, ISA sau Legislativul raportează public paşii făcuţi întru abordarea majorității recomandărilor de audit. c. **Da, ISA sau Legislativul raportează public paşii făcuţi întru abordarea unor recomandări de audit**. d. Nu, ISA sau Legislativul nu raportează public paşii făcuţi întru abordarea recomandărilor de audit. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
Anual, în Raportul său de activitate, Curtea de Conturi publică informația despre executarea recomandărilor făcute în rapoartele sale. Acest lucru nu este făcut de Parlament. Un raport separat despre acțiunile Guvernului pentru a implementa recomandările CC, nu este publicat. http://www.ccrm.md/public/files/file/raport/raport_activitate/Raport_de_activitate_2013_ro.pdf, pg. 14-15.	
Comentariu.	
Comentariul Curții de Conturi:	
Considerăm corectă aprecierea punctului dat cu litera C), deoarece Curtea de Conturi pune la dispoziția publicului informația privind implementarea recomandărilor sau constatărilor de audit.	
Răspunsul Cercetătorului:	

Secţiunea patru:

Puterea Instituțiilor de Supraveghere

102. ISA sau Legislativul pune la dispoziţia publicului un raport privind paşii făcuţi de către executiv întru implementarea recomandărilor sau constatărilor de audit? a. Da, ISA sau Legislativul raportează public paşii făcuţi întru abordarea recomandărilor de audit. b. Da, ISA sau Legislativul raportează public paşii făcuţi întru abordarea majorității recomandărilor de audit. c. **Da, ISA sau Legislativul raportează public paşii făcuţi întru abordarea unor recomandări de audit.** d. Nu, ISA sau Legislativul nu raportează public paşii făcuţi întru abordarea recomandărilor de audit. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
Anual, în Raportul său de activitate, Curtea de Conturi publică informația despre executarea recomandărilor făcute în rapoartele sale. Acest lucru nu este făcut de Parlament. Un raport despre acțiunile Guvernului pentru a implementa recomandările CC, nu este publicat. http://www.ccrm.md/public/files/file/raport/raport_activitate/Raport_de_activitate_2013_ro.pdf, pg. 15-16.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Parlamentul monitorizează executarea recomandărilor expuse în Hotărîrile Curții de Conturi.	
Răspunsul Cercetătorului:	

103. Legislativul are capacitatea internă de a analiza bugetul sau acces la o capacitate independentă de cercetare pentru efectuarea unor astfel de analize? **a.** Da, există un oficiu/unitate specializată pe cercetarea bugetului în subordinea legislativului şi aceasta dispune de o suficientă încadrare cu personal, resurse şi capacitate analitică pentru a-şi îndeplini sarcinile. **b.** Da, există un oficiu specializat pe cercetarea bugetului în subordinea legislativului, dar încadrarea cu personal, resursele şi capacitatea lui analitică sunt insuficiente pentru a-şi îndeplini sarcinile. **c.** Da, există cercetători independenți din afara legislativului, care pot efectua analize de buget, și legislativul profită de această capacitate, dar nu există nici birou specializat atașat legislativului. **d.** **Nu, legislativul nu are nici capacitate internă, nici acces la o capacitate independentă pentru efectuarea analizelor bugetare**. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Capitolul 2 a legii privind procesul și sistemul bugetar spune că: ”Examinarea și adoptarea Legii Bugetare Anuale de către Parlament” descrie Comisia Buget și Finanțe ca unitatea responsabilă de întocmirea raportului și listelor de recomandări asupra proiectului legii bugetare anuale. La fel, această comisie este responsabilă de analiza informațiilor bugetare în cadrul Parlamentului. Bunele practici arată că lipsa unei subdiviziuni divizate, sau a unei comisii dedicate are efecte directe asupra măsurii în care este exercitat controlul Parlamentar asupra modului cum sunt cheltuiți banii publici, iar exeperiența ultimilor ani a demonstrat că acest control la noi în țară nu a putut fi executat de către CEBF.	

Comentariu:
Comentariul Guvernului:
1.Responsabilă de examinarea proiectelor legilor bugetare anuale în Parlament este comisia permanentă a Parlamentului în domeniul bugetului şi finanţelor. 2. Rapoartele Curţii de Conturi se examinează în şedinţă plenară a Parlamentului. Comisia responsabilă examinează, analizează și elaborează proiecte de hotărîre asupra Raportului Curții de Conturi. 3. Potrivit Hotărîrii Parlamentului privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului nr.48/29.10.2009 //Monitorul Oficial 160-161/482, 06.11.2009. Art.1. – Se stabilesc domeniile de activitate pentru comisiile permanente ale Parlamentului după cum urmează : 2. Comisia economie, buget şi finanţe: asigurarea cadrului legal privind politica bugetară; exercitarea controlului parlamentar în domeniul menţionat.
Răspunsul Cercetătorului:

104. Legislativul dezbate oficial politica bugetară generală înainte de prezentarea oficială a propunerii de buget a executivului? a. Da, în legislativ are loc o dezbatere oficială pre-bugetară a politicii bugetare, înainte de prezentarea oficială a propunerii de buget a executivului şi există mecanisme pentru asigurarea faptului că modificările propuse care rezultă din dezbatere sunt incluse în propunerea de buget. b. Da, în legislativ are loc o dezbatere oficială pre-bugetară a politicii, înainte de prezentarea oficială a propunerii de buget a executivului , dar executivul nu este obligat să considere modificările propuse care rezultă din dezbateri și să le includă în propunerea de buget. c. Da, în legislativ are loc o dezbatere oficială, înainte de prezentarea oficială a propunerii de buget a executivului, dar acesta nu este obligat să facă careva modificări ale politicilor propuse în rezultatul dezbaterilor. d. Nu au loc dezabateri oficiale pre-bugetare, iar membrii legislativului nu discută politici specifice în timpul sesiunilor comisiilor înainte de prezentarea propunerii de buget a executivului. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
Nu sunt evidențe că acest lucru are loc. La fel informația despre un posibil proces consultativ la nivelul comisiilor parlamentare nu este accesibilă. Pe site-ul parlament.md în nici una din stiri, sau anunțuri nu pot fi găsite menționări de așa tip de consultări. Mai mult, CBTM-urile nu sunt analizate, prezentate, sau adoptate de către Parlament.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

105. Executivul organizează consultări cu membrii legislativului, ca parte a procesului său de stabilire a priorităților bugetare? a. Da, executivul are consultări cu o gamă largă de membri ai legislativului. b. Da, executivul are consultări cu majoritatea membrilor legislativului, dar unii membri cheie sunt excluși. c. Da, executivul are consultări cu doar un număr limitat de membri ai legislativului.	**d**

d. **Nu, executivul nu se consultă cu membrii legislativului, ca parte a procesului de elaborare a bugetului**. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

106. Cu cât timp înainte de începutul anului bugetar legislativul primeşte propunerea de buget a executivului? a. Legislativul primeşte propunerea de buget a executivului cu cel puțin trei luni înaintea începutului anului bugetar. b. Legislativul primeşte propunerea de buget a executivului cu cel puțin două luni, dar mai puțin de trei luni înaintea începutului anului bugetar. c. **Legislativul primeşte propunerea de buget a executivului cu cel puțin o lună, dar mai puțin de două luni înaintea începutului anului bugetar.** d. Legislativul primeşte propunerea de buget a executivului în mai puțin de o lună înaintea începutului anului bugetar. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
Conform Legii sistemului și procesului bugetar, Guvernul trebuie să prezinte Parlamentului pînă la 1 octombrie a fiecărui an. PBE pentru anul 2014 a fost prezentat pe 29 noiembrie 2013.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

107. Cu cât timp înainte de începutul anului bugetar legislativul aprobă propunerea de buget a executivului? **a.** Legislativul aprobă bugetul cel puțin o lună înainte de începutul anului bugetar. **b.** Legislativul aprobă bugetul cu mai puțin de o lună înainte de începerea anului bugetar, dar cel puțin până la începutul anului bugetar. **c. Legislativul aprobă bugetul la mai puțin de o lună de la începerea anului bugetar.** **d.** Legislativul aprobă bugetul la mai mult de o lună de la începerea anului bugetar, sau nu aprobă bugetului. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	

Conform Legii sistemului și procesului bugetar, Parlamentul trebuie să aprobe Legea Bugetului de stat pînă la 5 decembrie a fiecărui an. În 2013, Proiectul a fost aprobat pe 23 decembrie 2013.
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
Răspunsul Cercetătorului:

108. Legislativul are autoritatea de drept de a modifica propunerea de buget a executivului? **a. Da, legislativul are autoritatea de drept nelimitată de a modifica propunerea de buget a executivului.** **b.** Da, legislativul are autoritatea de drept de a modifica propunerea de buget a executivului, cu anumite limitări. **c.** Da, legislativul are autoritatea de drept de a modifica propunerea de buget a executivului, dar autoritatea acestuia este foarte limitată. **d.** Nu, legislativul nu are autoritatea de drept de a modifica propunerea de buget a executivului. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Parlamentul este instituția supremă care ia deciziile finale în țară, iar unicele limitări sunt cele stabilite de lege.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

109. Executivul cere sau obține reacţia legislativului când realocă fonduri între unităţile administrative care beneficiază de finanţare explicită prin intermediul bugetului anual, și este obligat prin acte legislative sau normative să o facă? a. **Da, executivul trebuie să obţină aprobarea ex ante a legislativului înainte de realocarea fondurilor între unităţile administrative, și o face în practică.** b. Executivul obține aprobarea ex ante a legislativului înainte de realocarea fondurilor între unităţile administrative, dar nu este obligat să o facă prin lege sau prin prevederi ale cadrului legal. c. Executivul este obligat prin acte legislative sau normative să obţină reacţia legislativului când realocă fonduri între unităţile administrative care beneficiază de finanţare explicită prin intermediul bugetului anual, dar în practică, executivul realocă fonduri între unitățile administrative, înainte de a cere sau obține aprobarea legislativului. d. Executivul realocă fonduri între unitățile administrative fără a cere sau a solicita aprobarea prealabilă de la legislativ, și nu există nici o lege sau regulament impune să ceară sau să obțină o astfel de aprobare prealabilă din partea legislativului.	**a**

e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Articolul 35 (b), al Legii privind sistemul bugetar și procesul bugetar, prevede că Guvernul trebuie să argumenteze modificările alocărilor de buget, iar Parlamentul aprobă aceste modificări. http://lex.justice.md/md/328230/	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

110. Executivul este obligat să obţină reacţia legislativului când realocă fonduri în cadrul unei unităţi administrative? a. Executivul este obligat să obţină aprobarea legislativului pentru a realoca fondurile suplimentare în interiorul unității administrative, și o face în practică. b. Executivul obține aprobarea legislativului pentru a realoca fondurile suplimentare în interiorul unității administrative, dar nu este obligat să o facă prin lege. c. Executivul este obligat să obţină aprobarea legislativului pentru a realoca în cadrul unei unități administrative, dar în practică, realocă fonduri înainte de a cere sau obține aprobarea legislativului. d. **Executivul realocă fonduri în cadrul unei unități administrative fără a cere sau obține aprobarea legislativului, dar nu este obligat prin lege să o facă.** e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	
În conformitate cu Legea Bugetului de Stat, ART. 18, i se permite Ministerului Finanțelor să aprobe realocarea in interioru unității administrative.	
Comentariu:	
Legea bugetului de stat pe anul 2014 nr.339/23.12.2013. **Art.18.** – Ministerul Finanţelor se autorizează: 1) să modifice, la cererea întemeiată a executorilor primari de buget, indicatorii stabiliţi ai bugetului de stat: a) privind mijloacele speciale (excluzînd granturile, donaţiile, sponsorizările şi alte intrări cu titlu gratuit) şi fondurile speciale, ca urmare a acumulărilor de venituri la acestea peste limitele anuale aprobate în total executorului primar de buget; b) privind proiectele finanţate din surse externe, ca urmare a intrărilor suplimentare de împrumuturi şi granturi externe, precum şi a utilizării soldurilor băneşti existente la începutul anului în conturile proiectelor respective; c) privind granturile, donaţiile, sponsorizările şi alte mijloace intrate suplimentar cu titlu gratuit în posesia instituţiilor publice, precum şi utilizarea soldurilor băneşti existente la începutul anului din aceste surse; 2) să includă în bugetul de stat, la venituri şi cheltuieli, mijloacele acumulate la conturile speciale pentru înlăturarea urmărilor calamităţilor naturale; 3) să efectueze, la solicitarea beneficiarilor din domeniul construcţiilor şi al reparaţiilor capitale, plăţi anticipate de pînă la 10% din limita anuală stabilită pe obiectiv pentru organizarea proceselor tehnologice, pentru procurarea de materiale şi utilaj, în funcţie de condiţiile prevăzute în contractele de antrepriză încheiate între beneficiari şi antreprenori, cu confirmarea ulterioară a sumelor plătite prin volumul de lucrări executate efectiv pe parcursul anului de gestiune; 4) să accepte, la propunerile întemeiate ale autorităţilor publice centrale, efectuarea de cheltuieli capitale (cu excepţia investiţiilor capitale) peste limitele alocaţiilor prevăzute în acest scop în buget în cazul posibilităţii acoperirii acestor cheltuieli din contul şi în limita alocaţiilor pentru cheltuielile curente aprobate autorităţilor respective în bugetul de stat la grupele funcţionale principale corespunzătoare. În cazul formării de economii la cheltuielile de personal, se permite redirecţionarea economiilor respective spre cheltuielile curente; 5) să redistribuie, la cererea întemeiată a executorilor primari de buget, alocaţiile aprobate ale bugetului de stat:	

a) între grupele unei grupe funcţionale principale;
b) între autorităţile publice, în cazul trecerii, în modul stabilit (inclusiv în urma divizării), a unor unităţi, subdiviziuni sau instituţii din subordinea unei autorităţi publice în subordinea unei alte autorităţi publice, precum şi în cazul delegării, în temei legal, a unor competenţe;
c) între programele şi subprogramele aprobate ale unui executor primar de buget în cadrul unei grupe funcţionale principale;
6) să redistribuie, la propunerile Ministerului Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor, bazate pe deciziile Consiliului Naţional de Coordonare a Dezvoltării Regionale, mijloacele Fondului naţional pentru dezvoltare regională între grupele funcţionale principale;
7) să redistribuie, la propunerile Comisiei Electorale Centrale, mijloacele alocate pentru organizarea alegerilor parlamentare între Comisia Electorală Centrală şi Ministerul Afacerilor Externe şi Integrării Europene în scopul constituirii şi funcţionării secţiilor de votare peste hotare;
8) să redistribuie, la propunerile Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare, bazate pe solicitările autorizate spre plată ale beneficiarilor, mijloacele fondului de subvenţionare a producătorilor agricoli între cheltuielile capitale şi cele curente;
9) să modifice raporturile dintre bugetul de stat şi bugetele unităţilor administrativ-teritoriale în cazul modificării actelor normative în vigoare sau în cazul adoptării de noi acte normative privind organizarea administrativ-teritorială, în cazul delegării, în temei legal, a unor competenţe sau al retragerii lor, în cazul trecerii, în modul stabilit, a unor instituţii din subordinea autorităţilor administraţiei publice locale în subordinea autorităţilor publice centrale şi viceversa, precum şi în cazul trecerii unor instituţii din subordinea autorităţilor publice locale de nivelul întîi în subordinea autorităţilor publice locale de nivelul al doilea şi viceversa;
10) să redistribuie transferurile cu destinaţie specială de la bugetul de stat, prevăzute la anexa nr.6, între bugetele unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul întîi şi nivelul al doilea şi între bugetele unităţilor administrativ-teritoriale de acelaşi nivel, în baza deciziilor coordonate de autorităţile publice locale respective;
11) să plaseze mijloacele soldului liber al bugetului de stat, gestionate prin intermediul Contului Unic Trezorerial al Ministerului Finanţelor, în depozite la Banca Naţională a Moldovei;
12) să contracteze, pe parcursul anului bugetar, împrumuturi interne pe piaţa valorilor mobiliare de stat peste limitele prevăzute de bugetul de stat, cu scadenţă în anul 2014, pentru acoperirea decalajului temporar de casă al bugetului de stat;
13) să utilizeze temporar soldurile disponibile ale mijloacelor speciale şi ale fondurilor speciale deţinute de instituţiile publice finanţate de la bugetul de stat pentru efectuarea de cheltuieli la componenta de bază a bugetului de stat, restituindu-le pe parcursul anului bugetar;
14) să recrediteze, din contul împrumuturilor externe, autorităţile administraţiei publice ale raioanelor, ale municipiilor Chişinău şi Bălţi, ale unităţii teritoriale autonome Găgăuzia, drept garanţie de rambursare servind defalcările sumelor din impozite şi taxe de stat la bugetele unităţilor administrativ-teritoriale şi transferurile din fondul de susţinere financiară a unităţilor administrativ-teritoriale.
15) să acorde, prin derogare de la prevederile art.55 alin.(1) din Legea nr.847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar şi procesul bugetar şi art.5 alin.(1) din Legea nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria publică, garanţiile de stat şi recreditarea de stat, împrumuturi fără dobîndă Agenţiei Rezerve Materiale şi întreprinderilor din complexul energetic, în scopul asigurării securităţii energetice a ţării.

Comentariul Guvernului:

Răspunsul Cercetătorului:

111. Ce restricţii legislative sau normative există pentru autoritatea executivului de a cheltui excesul de venituri care poate apare pe parcursul perioadei de executare a bugetului și dacă executivul cere aprobarea legislativului? **a.** **Executivul este obligat prin lege să ceară sau să obțină acordul legislativului, înainte de cheltuirea fondurilor suplimentare, și aplică aceste prevederi în practică**. **b.** Executivul obține acordul legislativului, înaintea de cheltuirea fondurilor suplimentare, dar nu este obligat prin lege să facă acest lucru. **c.** Executivul este obligat prin lege să ceară sau să obțină acordul legislativului, înaintea de cheltuirea fondurilor suplimentare, dar în practică, executivul cheltuie acești bani înaintea obținerii aprobării legislativului.	**a**

d. Executivul cheltuie fondurile suplimentare fără a cere aprobarea legislativului, și nu există prevederi legale, sau legi care să stipuleze obligativitatea cererii sau aprobării anterioare de către legislativ. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	
Referinţă:	
Comentariu:	
Aici asi se face referire la Legea privind sistemul bugetar si procesul bugetar, Art 36, alineatul 2 care spune că ”Alocațiile aprobate pentru utilizări specifice, nu pot fi redistribuite între destinatari”, iar conform legislație, rectificări se fac în ordinea repartizărilor acestor fonduri (Articolul 41 și Articolul 42).	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

112. Când a fost aprobat cel mai recent buget suplimentar? **a. Cel mai recent bugetul suplimentar a fost aprobat înainte de a fi cheltuite fondurile.** **b.** Cel mai recent bugetul suplimentar a fost aprobat după ce s-au consumat fondurile, sau executivul a implementat bugetul suplimentar fără a primi aprobarea legislativului (vă rugăm să specificați). **c.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
În septembrie 2014 a fost publicat ultimul document de rectificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2014.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

113. Ce restricţii legislative sau normative există pentru autoritatea executivului de a cheltui fondul de urgență pe parcursul perioadei de executare a bugetului? a. Executivul este obligat prin lege sau de prevederile cadrului de reglementare să obţină aprobarea legislativului pentru a cheltui fondul de urgență. b. Executivul obţine aprobarea legislativului pentru a cheltui fondul de urgență, dar nu este obligat prin lege sau de prevederile cadrului de reglementare să o facă. c. Executivul este obligat prin lege sau de prevederile cadrului de reglementare să obţină aprobarea legislativului pentru a cheltui fondul de urgență, dar în practică executivul cheltuie acești bani fără a obține sau a cere aprobarea din partea legislativului. d. **Executivul cheltuie fondurile de urgență fără a solicita aprobarea prealabilă a legislativului și nu există nici o lege sau regulament, ce impune executivului obligația de a obține o astfel de aprobare prealabilă a legislativului.** e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**
Referinţă:	

Noi nu avem fonduri de urgență dedicate. Avem însă Fondul de rezervă a Guvernului. Alocarea mijloacelor din fondul de rezervă se efectuează în baza hotărîrilor Guvernului, în limita mijloacelor prevăzute în bugetul de stat pentru acest fond. http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311558
Comentariu:
Comentariul Guvernului:
Răspunsul Cercetătorului:

114. O comisie a legislativului organizează audieri publice pentru a revizui și examina rapoartele de audit? **a.** Da, o comisie organizează audieri publice pentru a revizui și controla o gamă largă de rapoarte de audit. **b.** Da, o comisie organizează audieri publice pentru a revizui și controla principalele rapoarte de audit. **c.** Da, o comisie organizează audieri publice pentru a revizui și controla un număr mic de rapoarte de audit. **d. Nu, o comisie nu organizează audieri publice pentru a revizui și examina rapoartele de audit.** **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**d**

Referinţă:
Nu există o Comisie Parlamentară care s-ar ocupa în special cu aceste rapoarte,ele fiind retransmise fiecărei comisii parlamentare permanente vizate. Audieri publice nu sunt organizate, iar evidențe despre organizarea acestora nu sunt.
Comentariu:
Comisiile permanente ale Parlamentului examinează rapoartele de audit și efectuează audieri publice în baza rapoartelor de audit a Curții de Conturi (Rapoartele Curții de Conturi privind executarea Bugetului de stat, FAOAM și BASS)
Comentariul Guvernului:
Răspunsul Cercetătorului:

115. Instituția Supremă de Audit (SAI) are opțiunea de drept să efectueze orice audit? **a.** ISA are libertate deplină de a decide ce audituri dorește să efectueze. **b. ISA dispune de discreție semnificativă în alegere, dar se confruntă cu unele limitări.** **c.** ISA dispunde de discreție în alegere, dar se confruntă cu limitări semnificative. **d.** ISA nu are nici o putere de decizie referitor la care audituri dorește să efectueze. **e.** Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**b**

Referinţă:
Art. 28 al Legii Curții de Conturi stipulează domeniile de audit ale acesteia. Limitările se limitează la domeniul public, resurse financiare publice și întreprinderi, unde cota statului este nu mai mică de 50%.
Comentariu:
Comentariul Guvernului:

Răspunsul Cercetătorului:

116. Instituția Supremă de Audit (ISA) a stabilit un sistem de monitorizare pentru a furniza pe parcurs, evaluări independente ale proceselor sale de audit (un sistem de asigurare a calității)? a. Da, ISA a stabilit un sistem de asigurare a calității, la fel, câteva rapoarte de audituri efectuate sunt revăzute anual , iar principalele constatări sunt puse la dispoziția publicului. b. **Da, ISA a stabilit un sistem de asigurare a calității, dar fie nu sunt revăzute aleatoriu rapoartele de audituri efectuate anual, fie principalele constatări nu sunt puse la dispoziția publicului.** c. Da, ISA a stabilit un sistem de asigurare a calității, dar nu sunt revăzute rapoartele de audituri efectuate anual, și nici principalele constatări nu sunt puse la dispoziția publicului. d. Nu, ISA nu a stabilit un sistem de asigurare a calității. e. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**c**
Referinţă:	
Comentariul Curții de Conturi:	
Răspunsul corect este b), dat fiind faptul că ISA are implementat un sistem de asigurare a calității, conform căruia anual o parte din rapoartele de audit, selectate conform standartelor internaționale de audit și criteriilor reglementate de cadrul normativ intern, sunt supuse revizuirilor ”la fierbinte” sau ”la rece”. Rezultatele revizuirilor sunt aduse la cunoștință Plenului CCRM și angajaților Curții.	
Răspunsul Cercetătorului:	

117. Este necesar ca o ramură, altă decât executivul (cum ar fi legislativul sau jdiciarul) să-și dea acordul final înainte ca șeful instituției supreme de audit (ISA) să fie revocat din funcție? a. **Da, șeful ISA poate fi înlăturat numai de către legislativ sau judiciar, ori legislativul sau judiciarul trebuie să-și dea acordul final înainte ca el sau ea să fie eliberat din funcție.** b. Nu, executivul poate elibera din funcție șeful ISA fără acordul final al sistemului judiciar sau legislativului. c. Nu este aplicabil / altceva (vă rugăm să comentaţi).	**a**
Referinţă:	
Încetarea sau suspendarea mandatului membrului Curţii de Conturi se aprobă prin hotărîre a Parlamentului, în cazurile prevăzute de lege.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

118. Cine stabilește bugetul instituției supreme de audit (ISA)?	**a**

a. **Bugetul ISA este determinat de către legislativ sau judiciar (sau de un organism independent), și nivelul de finanțare este în general în concordanță cu resursele de care ISA are nevoie să își îndeplinească mandatul.** b. Bugetul ISA este determinat de către executiv și nivelul de finanțare este în general în concordanță cu resursele de care ISA are nevoie să își îndeplinească mandatul. c. Bugetul ISA este determinat de către legislativ sau judiciar (sau de un organism independent), dar nivelul de finanțare nu este în concordanță cu resursele de care ISA are nevoie să își îndeplinească mandatul. d. Bugetul ISA este determinat de către executiv , dar nivelul de finanțare nu este în concordanță cu resursele de care ISA are nevoie să își îndeplinească mandatul. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
Curtea de Conturi are buget propriu. Bugetul Curţii de Conturi pe anul următor se aprobă de Parlament pînă la 1 iulie a anului în curs. Însă in sensul strict, de fapt Guvernul determină finanțarea CC. Vedeți detalii la http://www.ccrm.md/file/Acte_leg/lege%20RO.pdf	
Comentariu:	
Comentariul Curţii de Conturi:	
Considerăm mai aproape de adevăr răspunsul c), explicația fiind: conform cadrului legal, Curtea își elaborează propriul buget, aprobat ulterior de Parlament, de facto nivelul de finanțare nu este în concordanță cu necesarul de finanțare, fiind limitat de linia de bază impusă de Ministerul Finanțelor.	
Răspunsul Cercetătorului	

Secţiunea cinci:
Implicarea cetățenilor în procesul bugetar

119. Pune executivul la dispoziția cetățenilor definiții clare (accesibile și fără terminologie tehnică) a termenilor care sunt utilizați în documentele legate de buget (ex. într-un glosar)? a. Da, sunt oferite definiții clare pentru toți termenii bugetari cheie. b. Da, sunt oferite definiții pentru toți termenii bugetari cheie, însă nu toți din ei sunt clar definiți. c. Da, sunt oferite definiții pentru o parte, însă nu toți termenii bugetari cheie. d. Nu, nu sunt oferite definiții. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

120. Este executivul obligat să consulte cetățenii în fazele de formulare și executare a bugetului? **a.** O lege, regulament sau o regulă procedurală impune executivului obligația de a consulta cetățenii și în faza de formulare, și în cea de executare a bugetului. **b.** O lege, regulament sau o regulă procedurală impune executivului obligația de a consulta cetățenii sau în faza de formulare, sau în cea de executare a bugetului. **c.** Nu există o obligație formală pentru executiv de a consulta cetățenii în faza de formulare sau de executare a bugetului, dar există o procedură informală de a consulta cetățenii în una sau în ambele faze de formulare și executare a bugetlui. **d.** Nu există o obligație formală și executivul nu se implică în procesul de consultări cu cetățenii. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**b**
Referinţă:	
Legea cu privire la sistemul și procesul bugetar http://lex.justice.md/md/328230/ Legea Nr. 239 din 13.11.2008, privind transparenţa în procesul decizional, http://lex.justice.md/md/329849/ Legea Nr. 982 din 11.05.2000, privind accesul la informaţie, http://lex.justice.md/md/311759/	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

121. Când executivul se implică în procesul de consultări cu cetățenii în perioada de formulare a bugetului, el formulează ce așteaptă să obțină în urma consultărilor și oferă altă informație din timp, pentru ca cetățenii să poată participa la consultări într-un mod informat? a. Executivul oferă suficientă informație (inclusiv formulează ce așteptă de la consultările cu cetățenii) înainte de a începe consultările. b. Executivul oferă cetățenilor informație, însă ea este sau insuficientă, sau nu este prestată înainte	**d**

de începutul consultărilor. c. Executivul oferă cetățenilor informație, însă ea este nici suficientă, nici nu este prestată înainte de începutul consultărilor. d. **Executivul nu oferă informații sau nu consultă cetățenii pe parcursul procesului bugetar la etapa de formulare.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
Executivul nu respectă calendarul bugetar, la fel nu oferă informații suficiente înainte de adoptarea acestor documente de buget și care sunt rezultatele pe care acesta speră să le obțină la inițierea acestui proces. Mai mult, acest proces la etapa de formulare lipsește.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în b). Noi considerăm că cetățenii sînt reprezentanți de către organizațiile societății civile și sindicate.	
Răspunsul Cercetătorului:	
Reprezentarea cetățenilor în procesul bugetar nu este limitată la prezența sindicatelor și a unui număr limitat de reprezentanți ai societății civile, oricum acest proces nu este public și mai degrabă formal. Ea poate fi considerată doar atunci când executivul declară scopul implicării acestuia, pentru fiecare etapă a procesului bugetar (stabilirea priorităților, a limitelor de cheltuieli). Actualmente, cetățenii sunt implicați doar la consultarea proiecțiilor de buget, și nu efectiv la elaborarea acestora. Mai mult, executivul nu declară clar care este scopul implicării acestora, pe lângă pura informare a acestora, nepublicând un raport despre propunerile survenite din partea cetățenilor, a modului în care vor fi sau nu acestea implementate și o argumentare a efortului financiar pe care aceste propuneri le vor aduce în proiecțiile de buget.	

122. Când executivul se implică în procesul de consultări cu cetățenii în perioada de executare a bugetului, el formulează ce așteaptă să obțină în urma consultărilor și oferă altă informație din timp, pentru ca cetățenii să poată participa la consultări într-un mod informat? a. Executivul oferă suficientă informație (inclusiv formulează ce așteptă de la consultările cu cetățenii) înainte de a începe consultările. b. Executivul oferă cetățenilor informație, însă ea este sau insuficientă, sau nu este prestată înainte ca să înceapă consultările. c. Executivul oferă cetățenilor informație, însă ea este nici suficientă, nici nu este prestată înainte ca să înceapă consultările. d. **Executivul nu oferă informații sau nu consultă cetățenii pe parcursul procesului bugetar la etapa de executare.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Nu există un proces de consultare la etapa de executare a bugetului. Executivul la această etapă se axează pe componenta de informare, publicând aceste rapoarte pe site-ul Ministerului Finanțelor: http://mf.gov.md/reports?y=2013&m=	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

123. A stabilit executivul anumite mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra priorităților bugetare?	**b**

a. Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra priorităților bugetare și aceste mecanisme sunt accesibile, precum și larg uitlizate de către public. **b.** Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra priorităților bugetare și fiind accesibile, aceste instrumente nu sunt utlizate pe larg de către public. **c.** Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra priorităților bugetare, dar ele nu sunt accesibile. **d.** Nu, executivul nu a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra priorităților bugetare. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	

Referinţă:

La etapa de formulare a bugetelor, lipsa procedurilor transparente de creare a grupurilor de lucru în cadrul CBTM, face ca selecția actorilor implicați să fie limitată și discreționară. De obicei, formarea grupurilor de lucru ține de competența Viceministrului de ramură, iar selecția participanților este una discreționară. Un astfel de proces important, nu poate fi limitat doar la un singur instrument, ca participarea unui reprezentant în grupurile de lucru**.**

Comentariu:

Comentariul Guvernului:

Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din c) în b).
De asemenea nu sîntem de acord cu cele menționate în referință. Formarea grupurilor sectoriale de lucru nu ține de competența Viceministrului de ramură, iar selecția participanților se face transparent, fiind solicitate candidaturi de la toate părțile interesate. Alt ceva, ca la solicitările MF și ministerelor ramurale nu toți participanții la proces reacționează, s-au înainteaza în aceste grupuri cîte 6-8 persoane, ce nu poate fi acceptat, din considerentele că cu cît grupul este mai mare cu atît activitatea acestuia este mai dificilă. De asemenea, considerăm că cetățenii sînt reprezentați de către organizațiile societății civile și sindicate.

Răspunsul Cercetătorului:

Mecanismul exista (grupurile de lucru CBTM), însă activitatea acestor grupuri de lucru de regulă nu este transparentă, ele nu sunt utilizate proactiv, și de fapt ele limitează accesibilitaea cetățenilor.

124. A stabilit executivul anumite mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra executării bugetului? a. Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra executării bugetului și aceste mecanisme sunt accesibile, precum și larg uitlizate de către public. b. Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra executării bugetului, dar fiind accesibile, aceste instrumente nu sunt utlizate pe larg de către public. c. Da, executivul a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra executării bugetului, dar ele nu sunt accesibile. d. **Nu, executivul nu a stabilit mecanisme pentru identificarea opiniilor cetățenilor asupra executării bugetului.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**

Referinţă:

Aceste mecanisme nu există. Există unele mecanisme, pe unele domenii separat (eduacția) în proiecte cu finanțare externă (GPSA), unde este solicitată opinia cetățenilor la subiectul executării bugetelor. Alte mecanisme deținute de Guvern, nu există.

Comentariu:

Comentariul Guvernului:

Nu sîntem de acord. Propunem modificarea răspunsului din d) în b).
Există unele premize ce permit informarea populației cu privire la procesul de executare a bugetului. De exemplu baza de date accesibilă publicului larg - BOOST (http://minfin.md/ro/BOOST/), sau publicarea lunară a informațiilor ce țin de executarea bugetară. Totuși aceste modalități de informare nu sunt adaptate și formulate într-o formă accesibilă populației. Anume acest

aspect diminuează interesul publicuclui larg față de executarea bugetară și nivelul de implicare în procesul respectiv.
Răspunsul Cercetătorului:
Răspunsul Guvernului se referă la informarea populației și nu a opiniei (feed-back-ului) din partea acesteia pe anumite subiecte. Opinia cetățenilor se referă la implicarea și participarea acestora la etapa de executare. Scopul acestei activități este ca Guvernul să aibă imagine clară a opiniei cetățenilor prvind executarea Bugetului(educatie, serv. sociale), lucru practic imposibil de realizat fără un mecanism de colectare a opiniilor și care pot fi de subiect generale, punctuale ș.a.

125. Oferă executivul un feedback detaliat cetățenilor privitor cum propunerile lor au fost folosite la elaborarea planurilor bugetare și la îmbunătățirea executării bugetare? a. Da, executivul publică rapoarte asupra propunerilor primite de la cetățeni și oferă un feedback detaliat pe faptul cum au fost folosite aceste contribuții. b. Da, executivul publică rapoarte asupra propunerilor primite de la cetățeni, dar oferă un feedback redus pe faptul cum au fost folosite aceste contribuții. c. Da, executivul publică rapoarte asupra propunerilor primite de la cetățeni, dar nu oferă un feedback pe faptul cum au fost folosite aceste contribuții. d. Nu, executivul nu publică rapoarte asupra propunerilor primite de la cetățeni și nu oferă un feedback pe faptul cum au fost folosite aceste contribuții. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Nu există input, respectiv nu există raport pe input.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
De acord.	
Răspunsul Cercetătorului:	

126. Sunt organizate de către una sau mai multe comisii parlamentare audieri publice pe cadrul macroeconomic și fiscal prezentat în buget, pe parcursul cărora sunt ascultate pozițiile executivului și a publicului? **a.** Da, sunt organizate audieri publice pe cadrul macroeconomic și fiscal, pe parcursul cărora sunt ascultate pozițiile executivului și un larg spectru de opinii al cetățenilor. **b.** Da, sunt organizate audieri publice pe cadrul macroeconomic și fiscal, pe parcursul cărora sunt ascultate pozițiile executivului și un spectru redus de opinii al cetățenilor. **c.** Da, sunt organizate audieri publice pe cadrul macroeconomic și fiscal, pe parcursul cărora sunt ascultate pozițiile executivului, dar nu și a publicului. **d.** Nu, nu sunt organizate audieri publice pe cadrul macroeconomic și fiscal, pe parcursul cărora ar fi ascultate pozițiile executivului și publicului. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**b**
Referinţă:	
19 noiembrie 2013 a fost organizată de către CEBF o masă rotundă cu participarea societății civile, asociațiilor de business, iar discuția s-a axat numai pe partea de venituri, nu și pe cea de cheltuieli. Acest eveniment a fost mai degrabă o excepție.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

127. Sunt organizate de către comisiile parlamentare audieri publice pe bugetele individuale ale unităților din administrația publică centrală (ex. ministere, departamente, agenții), în cadrul cărora sunt ascultate dovezile executivului? **a.** Da, sunt organizate audieri publice pe bugetele unui număr larg de unități administrative, în cadrul cărora sunt ascultate dovezile executivului. **b.** Da, sunt organizate audieri publice pe bugetele principalelor unități administrative, în cadrul cărora sunt ascultate dovezile executivului. **c.** Da, sunt organizate audieri publice pe bugetele unui număr redus de unități administrative, în cadrul cărora sunt ascultate dovezile executivului. **d. Nu, nu sunt organizate audieri publice pe bugetele unităților administrative, în cadrul cărora ar fi ascultate dovezile executivului.** **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

128. Sunt organizate de către comisiile parlamentare audieri publice pe bugetele individuale ale unităților din administrația publică centrală (ex. ministere, departamente, agenții), în cadrul cărora sunt ascultate dovezile publicului? **a.** Da, sunt organizate audieri publice pe bugetele unui număr larg de unități administrative, în cadrul cărora sunt ascultate dovezile publicului. **b.** Da, sunt organizate audieri publice pe bugetele unor unități administrative, în cadrul cărora sunt ascultate dovezile publicului. **c.** Da, sunt organizate audieri publice pe bugetele unui număr redus de unități administrative, în cadrul cărora sunt ascultate dovezile publicului. **d.** Nu, nu sunt organizate audieri publice pe bugetele unităților administrative, în cadrul cărora ar fi ascultate dovezile publicului. **e.** Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

129. Sunt publicate de către comisiile parlamentare, care organizează audieri publice pe tema bugetului, rapoarte pe aceste audieri? a. Da, comisiile publică rapoarte, în care sunt incluse toate dovezile verbale și în formă scrisă prezentate pe parcursul audierilor. b. Da, comisiile publică rapoarte, în care sunt incluse majoritatea dovezilor prezentate pe parcursul audierilor. c. Da, comisiile publică rapoarte, dar în ele sunt incluse doar o parte din dovezile prezentate pe	**d**

parcursul audierilor. d. **Nu, comisiile nu publică rapoarte sau nu organizează audieri publice.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	
Referinţă:	
Deși în timpul acestor audieri sunt formate procese verbale, acestea nu sunt publicate.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

130. Deține Instituția supremă de Audit(ISA) mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul ar putea să asiste instituția la formularea programului său de audit (prin identificarea agențiilor, programelor sau proiectelor care trebuie auditate)? a. Da, ISA întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să asiste la formularea programului său de audit și aceste mecanisme sunt accesibile, și larg utilizate de către public. b. Da, ISA întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să asiste la formularea programului său de audit, dar aceste mecanisme fiind accesibile, nu sunt larg utilizate de către public. c. Da, ISA întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să asiste la formularea programului său de audit, dar aceste mecanisme nu sunt accesibile. d. **Nu, ISA nu întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să asiste la formularea programului său de audit.** e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Accesul publicului la formularea agendei este limitată prin prevederile art.30 al Legii Curții de Conturi, unde doar membrii fracțiunilor parlamantare pot interveni cu acest tip de solicitări.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

131. Întreține Instituția supremă de Audit(ISA) mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul ar putea să participe la investigațiile de audit (în calitate de defendor, martori, etc.)? a. Da, ISA întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să participe la investigații de audit și aceste mecanisme sunt accesibile, și larg utilizate de către public. b. Da, ISA întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să participe la investigații de audit, dar aceste mecanisme fiind accesibile nu sunt larg utilizate de către public. c. Da, ISA întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să participe la investigații de audit, dar aceste mecanisme nu sunt accesibile. d. Nu, ISA nu întreține mecanisme formale, prin intermediul cărora publicul poate să participe la investigații de audit. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Prevederile Curții de Conturi limitează accesul publicului în limitele competențelor sale profesionale.	

Comentariu:
Comentariul Guvernului:
Răspunsul Cercetătorului:

132. Comunică Instituția supremă de Audit(ISA) cu cetățenii privind rapoartele sale de audit, pe lângă faptul că face aceste rapoarte disponibile publicului larg? a. Da, pe lângă publicarea rapoartelor de audit, ISA menține și alte mecanisme de comunicare pentru a familiariza publicul cu concluziile investigațiilor de audit (ex. menținerea unui oficiu/departament, care s-ar ocupa regulat cu difuzarea informației în public privind concluziile din rapoartele precedente de audit). b. Nu, ISA nu menține alte mecanisme formale de comunicare cu publicul, pe lângă publicarea rapoartelor sale de audit. c. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**a**
Referinţă:	
Există un serviciu de presă, apariții media frecvente, dar și modificarea platformei de monitorizare a execuției recomandărilor CC pentru fiecare raport de audit în regim on-line.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	

133. Oferă Instituția supremă de Audit(ISA) un feedback formal și detaliat publicului, privind faptul cum contribuțiile cetățenilor au fost folosite la formarea programelor de audit sau în raportele de audit? a. Da, ISA publică rapoarte privind propunerile primite de la cetățeni și oferă un feedback detaliat pe faptul cum au fost folosite aceste contribuții. b. Da, ISA publică rapoarte privind propunerile primite de la cetățeni, dar oferă un feedback limitat pe faptul cum au fost folosite aceste contribuții. c. Da, ISA publică rapoarte privind propunerile primite de la cetățeni, dar nu oferă un feedback pe faptul cum au fost folosite aceste contribuții. d. Nu, ISA nu publică rapoarte privind propunerile cetățenilor primite în cadrul consultărilor publice. e. Nu este aplicabil/alt ceva (Comentați vă rog).	**d**
Referinţă:	
Nu există o cerere legală. În același timp, Curtea de Conturi menține o discuție deschisă cu publicul prin intermediul platformelor de informare despre activitatea acesteia.	
Comentariu:	
Comentariul Guvernului:	
Răspunsul Cercetătorului:	